

**Звіт про стратегічну екологічну оцінку
Програми економічного і соціального розвитку
Івано-Франківської міської територіальної
громади на 2021-2023 рр.**

2021р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. МЕТОДОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ СЕО	5
1.1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ПРОВЕДЕННЯ СЕО В УКРАЇНІ	5
1.2. АЛГОРИТМ ТА ЕТАПИ ПРОВЕДЕННЯ СЕО	5
2. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ПРОГРАМИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2021-2023 рр.	9
3. ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ МТГ.....	22
3.1. КЛЮЧОВІ ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	22
3.2. SWOT-АНАЛІЗ ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ	23
3.3. АНАЛІЗ ТРЕНДІВ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ	25
4. ОЦІНКА ВПЛИВУ ЗАХОДІВ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ ПРОГРАМОЮ, НА ДОВКІЛЛЯ	40
4.1. ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАХОДІВ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ ПРОГРАМОЮ ..	40
4.2. ЙМОВІРНІ НАСЛІДКИ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ НА ОКРЕМІ КОМПОНЕНТИ ДОВКІЛЛЯ, БІОТУ І ЗДОРОВ'Я ЛЮДЕЙ	43
5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ.....	51
6. РЕКОМЕНДАЦІЇ СЕО	55
7. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ.....	59
8. ОРГАНІЗАЦІЯ МОНІТОРИНГУ ФАКТИЧНОГО ВПЛИВУ ПРОГРАМИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА ДОВКІЛЛЯ.....	59
РЕЗЮМЕ	62

СПИСОК УЧАСНИКІВ РОБОЧОЇ ГРУПИ ЗІ СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ
.....66

Вступ

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка документів державного планування дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування. Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки. З 12 жовтня 2018 року в Україні вступив в дію закон "Про стратегічну екологічну оцінку". Відповідно до ст. 2 розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення" цього закону з 1 січня 2020 року стратегічна екологічна оцінка має здійснюватися для програм економічного і соціального розвитку областей, міст.

1. МЕТОДОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ СЕО

1.1. Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні

Закон України "Про стратегічну екологічну оцінку" був ухвалений Верховною Радою України 20 березня 2018 року. Закон України "Про стратегічну екологічну оцінку" визначає СЕО у процедурному аспекті: СЕО - це процедура визначення, опису та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виправданих альтернатив, розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків, яка включає визначення обсягу СЕО, складання звіту про СЕО, проведення громадського обговорення та консультацій, врахування у документі державного планування звіту про СЕО, результатів громадського обговорення та консультацій, інформування про затвердження документа державного планування.

Водночас важливе значення має змістовне визначення: СЕО – систематичний процес виявлення ймовірних екологічних наслідків пропонованих стратегій, планів і програм, їх урахування під час ухвалення рішень, які стосуються цих стратегій, планів і програм. Відповідно до цього визначення метою СЕО є сприяння врахуванню екологічних міркувань у процесі підготовки та прийняття стратегій, планів і програм для забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння збалансованому (сталому) розвитку. Тобто, ключовою метою СЕО є екологізація державних планувальних документів - зменшення негативного впливу передбачених програмами заходів на довкілля, здоров'я населення на фоні збільшення їх позитивних ефектів - покращення стану довкілля та здоров'я населення.

Таким чином, СЕО повинна базуватися на інтеграції 8 економічних, соціальних, екологічних цілей і завдань розвитку територіальних громад; проводитися на ранніх етапах процесу розроблення проєкту Програми, концентруватися на основних екологічних проблемах регіону; містити оцінку обґрунтованого кола альтернатив і визначати найоптимальніший сценарій для забезпечення максимально можливого рівня збереження довкілля та здоров'я населення. Такий методологічний підхід застосований і при розробці даної Програми економічного і соціального розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади на 2021-2023 рр.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є "Протокол про стратегічну екологічну оцінку" (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та "Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище" (Директива ЄС про СЕО), імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Засади екологічної політики України визначені Законом України "Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року" (ухвалено Верховною Радою України 21 грудня 2010 року). У цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії. Зокрема, одним із показників цілі 4 Стратегії "Інтеграція екологічної політики та вдосконалення системи інтегрованого екологічного управління" є показник "Частка державних, галузевих, регіональних та місцевих програм розвитку, які пройшли стратегічну екологічну оцінку – відсотків". У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (від 17.12.2012 №659) затверджено "Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації)". Цей план передбачає приведення нормативно-правової бази України у відповідність до вимог "Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище".

Закон України "Про стратегічну екологічну оцінку" був прийнятий Верховною Радою України 4 жовтня 2016р. Метою Закону є встановлення сфери застосування та порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування на довкілля. Закон розроблений та прийнятий на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

1.2. Алгоритм та етапи проведення СЕО.

Методологія ґрунтується на досвіді проведення в Україні стратегічної екологічної оцінки стратегій регіонального розвитку.

Відповідно до статті 9 Закону етапами здійснення СЕО є:

- 1) визначення обсягу СЕО;
- 2) складання звіту про СЕО;
- 3) проведення громадського обговорення та консультацій;
- 4) врахування звіту про СЕО, результатів громадського обговорення та консультацій;
- 5) інформування про ухвалення документів державного планування (далі ДПП);
- 6) моніторинг наслідків для довкілля і здоров'я населення.

Слід зазначити, що важливу роль у формуванні алгоритму проведення СЕО для регіональних стратегій і програм та впровадження принципів СЕО у державну екологічну політику відіграли ініціативи українсько-канадського Проекту "Партнерство для розвитку міст" (ПРОМІС). Експертами Проекту визначені такі етапи проведення СЕО:

Етап 1. Підготовчий

- 1.1. Ухвалення рішення про проведення СЕО.
- 1.2. Створення Робочої групи з СЕО та забезпечення її постійної взаємодії з усіма розробниками Програми.
- 1.3. Визначення кола органів влади, які братимуть участь у консультаціях.
- 1.4. Визначення кола зацікавлених сторін і необхідного ступеня залучення громадськості до консультацій та участі.
- 1.5. Інформування громадськості. Вимоги щодо інформування громадськості сформульовані в ст. 5 "Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля" (Орхуська конвенція). Інформування громадськості є важливою складовою на усіх етапах СЕО.

Етап 2. Визначення сфери охоплення СЕО

- 2.1. Визначення ключових екологічних проблем.

Огляд екологічних проблем необхідний для того, щоб допомогти зосередити СЕО на тих складових довкілля, які є важливими для громади. Робоча група із СЕО має визначити головні екологічні проблеми територіальної громади та регіону на основі аналітичних матеріалів. Рейтинг цих проблем може бути визначений шляхом експертного опитування членів Робочої групи із СЕО, а також більш широкого соціологічного опитування.

- 2.2. Визначення просторових і часових меж оцінки.

Просторовий масштаб оцінки має охоплювати природні, соціально-економічні та культурні ресурси й взаємозв'язки між ними, а також практику землекористування, на яку може потенційно вплинути будь-який з розроблених альтернативних сценаріїв.

- 2.3. Проведення консультацій з природоохоронними органами та органами охорони здоров'я щодо того, яка інформація має бути включена до звіту про СЕО.

- 2.4. Підготовка та подання замовником до уповноважених органів заяви про визначення обсягу СЕО програми.

- 2.5. Визначення плану дій і графіка проведення СЕО.

Етап 3. Оцінка екологічної ситуації на території громади чи регіону

- 3.1. Збір та аналіз інформації про стан складових довкілля, включаючи значення ключових екологічних показників. Необхідно визначити складові довкілля (як екологічні, так і соціально-культурні), на яких буде зосереджено увагу СЕО. Важливо визначити ключові показники, які характеризують стан складових довкілля (наприклад, показники якості води, показники стану здоров'я населення, тощо). Ці показники дадуть можливість особам, які приймають рішення, оцінити зміни у довкіллі, зосередивши увагу на тих параметрах, які реагуватимуть на зміни й створюватимуть зворотний зв'язок, а також на тих параметрах, моніторинг яких буде ефективним. Зібрана інформація дасть можливість оцінити стан довкілля.

3.2. Проведення SWOT-аналізу з точки зору екологічної ситуації. SWOT-аналіз дає можливість виявити сильні й слабкі сторони екологічної ситуації в місті чи регіоні, а також можливості й загрози, які впливатимуть на екологічну ситуацію. Виявлення загроз сприятиме оцінці їхнього впливу на довкілля, а визначення можливостей сприятиме пошуку шляхів зменшення впливу планованої діяльності на довкілля.

3.3. Проведення аналізу трендів стану довкілля.

Якісна оцінка екологічних проблем розвитку територіальної громади чи регіону в минулому (з наголосом на головні тенденції та очікувані проблеми) є основою для початку розроблення документації із СЕО. У багатьох випадках 50% і більше загального часу на проведення СЕО витрачається саме на визначення базового рівня стану довкілля. Водночас такий аналіз дозволяє оцінити альтернативи пропонованій програмі розвитку міської територіальної громади, обумовлені об'єктивними тенденціями зміни стану довкілля.

Етап 4. Проведення СЕО (оцінка запропонованих заходів щодо впливу на довкілля та відповідність регіональним екологічним цілям)

4.1. Оцінка ступеню врахування регіональних екологічних цілей в стратегічних і оперативних цілях Програми. Група з СЕО оцінює ступінь врахування природоохоронних регіональних цілей в рамках пропонованої Програми розвитку. Для цього використовуються екологічне законодавство, регіональні стратегічні документи та екологічні програми.

4.2. Проведення консультацій з громадськістю щодо екологічних цілей. Результати оцінки ступеню врахування регіональних екологічних цілей слід обговорити з громадськістю для того, щоб зібрати зауваження та пропозиції і врахувати їх в документації з СЕО.

4.3. Визначення можливих чинників змін антропогенного та природного характеру. Чинники змін у територіальній громаді можуть бути антропогенними або природними. До чинників змін відносять також регіональну політику та управлінські дії. Зміни екологічної ситуації в громаді часто обумовлені синергетичною взаємодією економічних, адміністративних, демографічних і соціально-культурних чинників, а також рівнем розвитку промисловості, сільського господарства, науки і технологій. Чинниками змін можуть бути розширення або скорочення певних галузей економіки (гірничодобувна промисловість, енергетика, сільське господарство, переробна промисловість, лісове господарство тощо); зміна моделей міського та сільського розвитку; розширення або звуження взаємодії між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, бізнесом і громадськими організаціями; зміни чисельності населення в територіальній громаді; зміни у практиці землекористування тощо. Важливо також виокремити чинники локального рівня і чинники, пов'язані з регіональними, національними та глобальними впливами. Чинники більш високого рівня часто пов'язані з національною політикою та

міжнародними угодами, спрямованими, наприклад, на збалансований розвиток, збереження біорізноманіття, протидію зміні клімату.

4.4. Проведення оцінки впливу Програми на складові довкілля та на стан здоров'я й добробут населення.

Етап 5. Розроблення документації з СЕО та передача на затвердження Звіту про стратегічну екологічну оцінку.

5.1. Підготовка звіту та рекомендацій щодо запобігання, скорочення або пом'якшення потенційних негативних наслідків для довкілля та здоров'я населення, які можуть бути результатом реалізації Програми. На основі проведеного аналізу група з СЕО готує рекомендації щодо запобігання, скорочення або пом'якшення потенційних негативних наслідків для довкілля та здоров'я населення, які можуть бути результатом реалізації Програми.

5.2. Обговорення документації, збір і врахування пропозицій зацікавлених органів влади та громадськості. Обговорення документації з СЕО є суттєвою складовою СЕО, оскільки це дозволяє не лише ознайомити громадськість з результатами СЕО, а й зібрати пропозиції зацікавлених органів влади та громадськості до Програми.

5.3. Розроблення остаточного проєкту документації з СЕО та внесення на розгляд та ухвалення міською радою. Група з СЕО забезпечує врахування в екологічному звіті рекомендацій зацікавлених органів влади та громадськості (громадських організацій). Невраховані рекомендації також мають бути відображені в документації з СЕО з поясненням причин неврахування.

5.4. Забезпечення доступу громадськості до розробленої документації. Розроблена документація з СЕО має розміщуватися на веб-сайті міської ради поряд із затвердженою Програмою економічного і соціального розвитку міської територіальної громади.

Етап 6. Моніторинг фактичного впливу впровадження Програми на довкілля.

6.1. Створення системи моніторингу та оцінки впливу Програми на довкілля. Документація з СЕО має містити пропозиції щодо організації системи моніторингу впливу впровадження Програми на довкілля.

СЕО має бути складовою частиною усіх етапів планування. У зв'язку з цим, хід реалізації Програми необхідно контролювати з врахуванням: 1) показників, які характеризують виконання природоохоронних заходів під час реалізації Програми; 2) результатів оцінки впливу на довкілля (далі – ОВД) окремих проєктів, які будуть впроваджуватися в результаті реалізації Програм (за потреби).

6.2. Утворення робочого органу з моніторингу впливу Програми на довкілля. Для моніторингу впливу Програми на довкілля має бути створений робочий орган. Цей орган може функціонувати у складі робочої групи з моніторингу програми. До його складу можуть увійти члени робочої групи з СЕО,

а також представники громадськості. Робочий орган з моніторингу має забезпечити доступ громадськості та органів влади до результатів моніторингу.

2. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ПРОГРАМИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2021-2023 рр.

Програма економічного і соціального розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади на 2021-2023 роки (далі – Програма) є ключовим документом, який визначає розвиток міської територіальної громади в середньостроковій перспективі, розроблена Департаментом економічного розвитку, екології та енергозбереження спільно з іншими виконавчими органами Івано-Франківської міської ради за участю підприємств, установ, організацій.

В основу Програми покладені ключові положення: Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020р. №695; Закону України "Про засади державної регіональної політики" від 05.02.2015 року №156-VIII; Стратегії розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки, затвердженої рішенням обласної ради від 21.02.2020р. №1381-34/2020; Стратегії розвитку Івано-Франківської об'єднаної територіальної громади на період до 2028 року, затвердженої рішенням міської ради від 27.10.2017р. №276-16 (зі змінами відповідно до рішення міської ради від 08.11.2019р. № 273-32); міських цільових програм з питань соціально-економічного розвитку міської територіальної громади.

Завдання та заходи Програми розроблені з урахуванням завдань та заходів у відповідних галузях і сферах діяльності, заходів цільових програм розвитку, затверджених міською радою. Заходи мають адресне спрямування з визначенням відповідальних виконавців, термінів реалізації, джерел та обсягів фінансування. Цілі та завдання Програми спрямовані на реалізацію основних цілей, визначених Стратегією розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки, Стратегією розвитку Івано-Франківської об'єднаної територіальної громади на період до 2028 року, а також Програмою соціально-економічного та культурного розвитку області на 2021 рік, зокрема:

- підтримка інвестицій та розвиток бізнесу;
- енергоефективна та дружня до довкілля інфраструктура;
- відкрита влада і сучасне управління;
- якісна освіта, медицина, різноформатне культурне і соціальне середовище.

Членами Робочої групи визначено чотири основні цілі Програми (стратегічні напрями) (рис. 2.1.):

Рис. 2.1. Піраміда цілей Програми економічного і соціального розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади

Програма містить стратегічні й оперативні цілі на 2021-2023 рік та відповідні основні завдання, описані у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Оперативні цілі	Основні завдання
Стратегічна ціль А. Створення комфортних умов проживання в Івано-Франківській МТГ	
А.1. Дорожнє господарство та транспорт	<p>А.1.1. Покращення транспортних розв'язок, зокрема завершення будівництва моста через річку Бистриця Солотвинська та транспортної розв'язки по вул.Надрічній.</p> <p>А.1.2. Розвиток вуличної мережі автомобільних доріг. Продовження капітального ремонту доріг, тротуарів, міжбудинкових проїздів та прибудинкових територій.</p> <p>А.1.3. Підвищення рівня безпеки дорожнього руху, зокрема, нанесення дорожньої розмітки, освітлення пішохідних переходів.</p> <p>А.1.4. Розвиток велосипедного руху.</p> <p>А.1.5. Забезпечення реалізації підпроектів "Оновлення рухомого складу КП "Електроавтотранс" у місті Івано-Франківську" і "Розвиток тролейбусної мережі в місті Івано-Франківську" в рамках проекту Європейського інвестиційного банку "Міський громадський транспорт України".</p> <p>А.1.6. Забезпечення реалізації проекту "Концепція інтелектуального управління дорожнім рухом в місті Івано-</p>

	<p>Франківську".</p> <p>А.1.7. Розвиток електротранспорту, зокрема будівництво нової тролейбусної лінії, будівництво і реконструкція тягових підстанцій, реконструкція тролейбусного депо, будівництво заправок для електромобілів.</p> <p>А.1.8. Організація якісної роботи громадського транспорту і моніторинг діяльності перевізників на маршрутах за допомогою он-лайн платформ.</p>
<p>А.2. Містобудівна діяльність</p>	<p>А.2.1. Оновлення цифрової топогеодезичної підоснови м. Івано-Франківська та створення цифрової топогеодезичної підоснови Івано-Франківської міської ТГ.</p> <p>А.2.2. Розроблення та затвердження містобудівної документації "Схема планування території Івано-Франківської міської територіальної громади".</p> <p>А.2.3. Виготовлення плану зонування Івано-Франківської міської територіальної громади.</p> <p>А.2.3. Виготовлення плану червоних ліній Івано-Франківської міської територіальної громади.</p> <p>А.2.4. Створення програмного комплексу геоінформаційної системи містобудівного кадастру Івано-Франківської міської ради, забезпечення функціонування геоінформаційної системи та ведення інформаційних ресурсів.</p> <p>А.2.5. Розроблення інтерактивної карти розміщення рекламних конструкцій на території Івано-Франківської МТГ</p>
<p>А.3. Житлово-комунальне господарство, житлова політика</p>	<p>А.3.1. Продовження робіт з капітального ремонту житлового фонду.</p> <p>А.3.2. Продовження робіт з капітального ремонту прибудинкових територій.</p> <p>А.3.3. Продовження створення нових зелених зон, ландшафтних парків, благоустрій парків, скверів.</p> <p>А.3.4. Проведення капітального ремонту пішохідних зон з влаштуванням пандусів, а також влаштування пандусів в житлових будинках та об'єктах соціальної сфери.</p> <p>А.3.5. Придбання спеціалізованої техніки для комунальних підприємств.</p> <p>А.3.6. Організація та проведення семінарів, конференцій, форумів, круглих столів, навчальних курсів та тренінгів, інформаційних заходів з питань житлово-комунального господарства.</p> <p>А.3.7. Забезпечення доступності та безперебійності надання відповідної якості послуг з централізованого водопостачання та водовідведення для населення та юридичних осіб Івано-Франківської міської територіальної громади, прилеглих сіл та м. Тисмениця.</p> <p>А.3.8. Заміна застарілого технологічного обладнання та проведення необхідних ремонтних робіт, автоматизація роботи насосних станцій.</p> <p>А.3.9. Створення інформаційно-розрахункового комплексу інженерних мереж водопостачання та водовідведення.</p> <p>А.3.10. Забезпечення зменшення втрат води у водопровідних мережах під час транспортування.</p>

	<p>A.3.11. Будівництво нових, реконструкція та ремонт існуючих водопровідних і каналізаційних мереж, дощових колекторів.</p> <p>A.3.12. Будівництво нових резервуарів зберігання чистої води</p>
A.4.Надання адміністративних послуг	<p>A.4.1. Забезпечення діяльності територіальних підрозділів ЦНАП.</p> <p>A.4.2. Забезпечення високої якості та доступності отримання адміністративних послуг для громадян.</p> <p>A.4.3. Розширення переліку адміністративних послуг, які можна замовити через Інтернет і отримати за один візит.</p> <p>A.4.4. Забезпечення функціонування в ЦНАП кол-центру та надання онлайн-консультацій населенню щодо отримання адміністративних послуг.</p> <p>A.4.5. Оновлення переліку адміністративних послуг при внесенні змін у чинне законодавство.</p> <p>A.4.6. Підвищення професійної кваліфікації та функціональної мобільності адміністраторів ЦНАП.</p>
A.5. Земельні відносини	<p>A.5.1. Завершення інвентаризації земель с.Підлужжя, а також проведення інвентаризації для сіл: Черніїв, Березівка, Підпечери, Колодіївка, Добровляни, Узин, Братківці.</p> <p>A.5.2. Встановлення меж м.Івано-Франківська та внесення даних до системи Державного земельного кадастру.</p> <p>A.5.3. Розроблення проєктів землеустрою щодо встановлення (зміни) меж населених пунктів Івано-Франківської міської територіальної громади та внесення даних до Державного земельного кадастру.</p> <p>A.5.4. Розроблення нової нормативної грошової оцінки землі м. Івано-Франківська, а також населених пунктів, які увійшли до Івано-Франківської міської територіальної громади.</p> <p>A.5.5. Здійснення самоврядного контролю за використанням та охороною земель Івано-Франківської міської територіальної громади.</p> <p>A.5.6. Забезпечення виконання заходів щодо організації робіт із пошуку земельних ділянок для їх відведення учасникам АТО.</p>
A.6. Управління об'єктами комунальної власності	<p>A.6.1. Продовження робіт з інвентаризації та обліку об'єктів нерухомого майна сільських територіальних громад.</p> <p>A.6.2. Здійснення контролю за дотриманням юридичними та фізичними особами умов цивільно-правових договорів (угод) щодо використання (відчуження) майна комунальної власності Івано-Франківської міської територіальної громади, крім об'єктів житлового фонду та земельних ділянок, а також інших об'єктів, визначених міською радою.</p> <p>A.6.3. Посилення роботи з погашення заборгованості з орендної плати за оренду об'єктів комунальної власності та недопущення її виникнення.</p>
A.7. Відкритість та доступність, розвиток	<p>A.7.1. Поширення ініціативи у сфері відкритих даних.</p> <p>A.7.2. Забезпечення оприлюднення розпорядниками</p>

інформаційного простору	<p>інформації наборів відкритих даних.</p> <p>А.7.3. Проведення робіт із вдосконалення інноваційних моделей функціонування сучасного міста та втілення нових ідей.</p> <p>А.7.4. Розроблення комплексних підходів до реалізації проєктів.</p> <p>А.7.5. Написання концепції функціонування і запровадження "розумного міста" і комунікаційних технологій для моніторингу та управління міською інфраструктурою.</p> <p>А.7.6. Впровадження нових електронних сервісів у різних сферах життєдіяльності міської територіальної громади.</p> <p>А.7.7. Оперативне інформування мешканців міської територіальної громади про діяльність влади засобами масової інформації.</p> <p>А.7.8. Організація та проведення пресконференцій, брифінгів, прес-турів.</p>
А.8. Охорона здоров'я	<p>А.8.1. Продовження впровадження інноваційних методів діагностики і лікування.</p> <p>А.8.2. Завершення процесу реформування первинної та вторинної (спеціалізованої) ланки медичної допомоги.</p> <p>А.8.3. Забезпечення роботи закладів охорони здоров'я в умовах нестабільного постачання енергоресурсами; впровадження альтернативних джерел електропостачання.</p> <p>А.8.4. Забезпечення реалізації заходів міжнародного проєкту "Альтернативні терапії в Марамуреші та Івано-Франківську щодо створення центру альтернативної медицини для дітей з інвалідністю".</p> <p>А.8.4. Покращення матеріально-технічної бази медичних закладів територіальної громади.</p> <p>А.8.5. Будівництво амбулаторій монопрактики сімейної медицини в сільських громадах та їх укомплектування необхідним діагностичним медичним обладнанням.</p>
А.9. Освіта	<p><i>Дошкільна освіта</i></p> <p>А.9.1. Завершення робіт із реконструкції дитячих садків на вул. Г. Хоткевича (на 130 місць), на вул. С.Бандери, 10а в м. Івано-Франківську.</p> <p>А.9.2. Завершення будівництва дитячих садків в селі Крихівці (на 110 місць), у мікрорайоні "Каскад" (на 200 місць).</p> <p>А.9.3. Завершення комплексної модернізації будівель закладів освіти за програмою підвищення енергоефективності (НЕФКО).</p> <p>А.9.4. Капітальний ремонт ДНЗ №27 "Карпатська казка", ДНЗ №29 "Кобзарик".</p> <p>А.9.5. Реконструкція системи опалення ДНЗ №14.</p> <p>А.9.6. Капітальний ремонт будівлі з підсиленням та укріпленням стіни у ДНЗ "Їжачок" в с.Тисменичани.</p> <p>А.9.7. Покращення матеріально-технічної бази дошкільних навчальних закладів міської територіальної громади.</p>

	<p><i>Загальна середня освіта</i></p> <p>А.9.8. Завершення будівництва загальноосвітньої школи I-II ступенів в с.Хриплин (I і II п.к.) на 175 учнівських місць; НВК ЗОШ №6 в м-ні "Опришівці".</p> <p>А.9.9. Реконструкція частини будівлі ліцею №2 під фізкультурно-оздоровчі приміщення.</p> <p>А.9.10. Капітальний ремонт даху ліцею №23 ім.Р.Гурика, спортивних майданчиків на території ліцеїв №4, №5 та №20; каналізаційної системи у загальноосвітньому навчальному закладі в с.Тисменичани.</p> <p>А.9.11. Забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів навчально-комп'ютерними комплексами, які відповідають віковим особливостям дітей.</p> <p>А.9.12. Будівництво спортивного залу у Підлузькій гімназії.</p> <p><i>Позашкільна освіта.</i></p> <p>А.9.13. Капітальний ремонт приміщень у закладах позашкільної освіти.</p> <p>А.9.14. Модернізація огорожувальних конструкцій та реконструкція системи опалення Муніципального центру дозвілля (Набережна ім.В.Стефаніка) та дитячої музичної школи №2 (корпус №1).</p>
<p>А.10. Ринок праці та зайнятість населення</p>	<p>А.10.1. Професійна підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації безробітних громадян за професіями, які користуються попитом на ринку праці, а також людей з обмеженими фізичними можливостями для подальшого їх працевлаштування.</p> <p>А.10.2. Підтримка безробітних у започаткуванні власної справи шляхом виплати одноразової допомоги по безробіттю.</p> <p>А.10.3. Систематичне інформування молоді щодо можливостей працевлаштування.</p> <p>А.10.4. Стимуляція зацікавленості роботодавців у працевлаштуванні молоді, осіб з інвалідністю, громадян, що мають додаткові гарантії з компенсацією фактичних витрат у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.</p> <p>А.10.5. Сприяння підвищенню конкурентоспроможності на ринку праці громадян старших 45 років.</p>
<p>А.11. Оплата праці</p>	<p>А.11.1. Моніторинг за своєчасною виплатою заробітної плати на підприємствах, в установах та організаціях всіх форм власності, а також фізичними особами-підприємцями.</p> <p>А.11.2. Аналіз основних причин виникнення заборгованості із заробітної плати, а також зі сплати обов'язкових платежів до державного бюджету та бюджету міської територіальної громади.</p> <p>А.11.3. Заходи, спрямовані на упередження виплати заробітної плати в "конвертах"; проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо значення офіційного оформлення трудових відносин та соціальних ризиків</p>

	<p>нелегальної зайнятості.</p> <p>А.11.4. Здійснення контролю за додержанням законодавства про працю відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019р. №823 "Деякі питання здійснення державного нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю".</p> <p>А.11.5. Забезпечення діяльності міської тристоронньої соціально-економічної ради.</p> <p>А.11.6. Налагодження співпраці між закладами професійно-технічної освіти і підприємствами міської територіальної громади; популяризація робітничих професій.</p> <p>А.11.7. Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи з питань охорони праці.</p>
А.12. Соціальний захист	<p>А.12.1. Призначення та виплата компенсацій фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі.</p> <p>А.12.2. Надання з коштів бюджету міської територіальної громади пільг на житло та комунальні послуги визначеним категоріям пільговиків.</p> <p>А.12.3. Призначення та виплата всіх видів соціальних допомог відповідно до чинного законодавства.</p> <p>А.12.4. Виплата одноразової грошової допомоги, в т.ч. на ліки і лікування відповідно до звернень мешканців міської територіальної громади та допомоги батькам і близьким родичам на лікування онкохворих дітей.</p> <p>А.12.5. Забезпечення виконання "Міської програми соціального захисту членів сімей загиблих учасників АТО".</p> <p>А.12.6. Надання, в межах наявних коштів, матеріальної допомоги учасникам антитерористичної операції та членам їх сімей.</p> <p>А.12.7. Виконання заходів щодо створення умов для безперешкодного доступу осіб з інвалідністю та інших мало-мобільних груп населення до об'єктів соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури.</p>
<i>Стратегічна ціль Б. Зростання добробуту громади через розвиток бізнесу, залучення інвестицій, створення робочих місць</i>	
Б.1. Розвиток реального сектору економіки	<p>Б.1.1. Сприяння ефективній діяльності промислових підприємств основного кола та популяризації їх промислового потенціалу.</p> <p>Б.1.2. Організація щорічних традиційних виставково-ярмаркових заходів, промоційних акцій.</p> <p>Б.1.3. Налагодження ефективної співпраці місцевих товаровиробників та торговельних мереж.</p> <p>Б.1.4. Сприяння виходу продукції місцевих промислових підприємств на зовнішні ринки.</p> <p>Б.1.5. Розповсюдження презентаційних матеріалів та іншої інформації про місцеві підприємства.</p> <p>Б.1.6. Сприяння кадровому забезпеченню підприємств машинобудівної галузі, які планують збільшити у 2021 р. виробничі потужності та створити нові робочі місця (ДП ВО "Карпати", ТОВ "ПАС Україна", ТОВ "Електролюкс Україна", ТОВ "Інтелком" тощо), у тому числі, кадрами</p>

	<p>робітничих професій.</p> <p>Б.1.7. Забезпечення якісної співпраці з Дорадчою радою при міському голові.</p>
Б.2. Інвестиційна політика та зовнішньоекономічна діяльність	<p>Б.2.1. Постійне оновлення бази даних інвестиційних проєктів та пропозицій, їх поширення через офіційний Інтернет-сайт міста та інвестиційний сайт.</p> <p>Б.2.2. Підготовка проєктних заявок для участі в транскордонних програмах та малих міжнародних грантових програмах.</p> <p>Б.2.3. Проведення конкурсного відбору стартапів, зокрема в IT-галузі.</p> <p>Б.2.4. Проведення заходів, спрямованих на покращення інвестиційного розвитку міської територіальної громади.</p> <p>Б.2.5. Реалізація міжнародних проєктів: "Безпечне майбутнє", "Альтернативні терапії в Марамуреші та Івано-Франківську", "STEM освіта у професійних училищах та спеціалізованих школах", "Назад до наших спільних коренів", "Управління і використання міських лісів як природної спадщини в містах Дунайського регіону", "Партнерство Румунія-Україна для пом'якшення зміни клімату", "Розбудова екосистеми інновацій Івано-Франківська", "Дослідження та збереження єврейської культурної спадщини на прикордонній території".</p>
Б.3. Споживчий ринок	<p>Б.3.1. Підтримка місцевого виробника.</p> <p>Б.3.2. Проведення моніторингу цін на основні продукти харчування у підприємствах торгівлі та на продовольчих ринках м. Івано-Франківська.</p> <p>Б.3.3. Забезпечення виконання вимог Положень "Про дрібнороздрібну торгівлю, надання послуг у сфері розваг та проведення ярмарок на території м. Івано-Франківська", "Про тимчасове користування окремими елементами благоустрою комунальної власності для розміщення підприємницької діяльності, літніх торгових майданчиків та збірно-розбірних металевих гаражів", Порядку розміщення торгових майданчиків в м.Івано-Франківську.</p> <p>Б.3.4. Забезпечення прозорості та відкритості у сфері публічних закупівель.</p> <p>Б.3.5. Посилення інформаційної та методичної підтримки промислових підприємств міста щодо участі у публічних закупівлях за бюджетні кошти.</p> <p>Б.3.6. Проведення конкурсів-оглядів торгових майданчиків.</p> <p>Б.3.7. Проведення заходів щодо інформування населення про переваги місцевої продукції та її якість.</p>
Б.4. Регуляторна політика та розвиток підприємництва	<p>Б.4.1. Дотримання норм законодавства щодо регуляторної політики.</p> <p>Б.4.2. Забезпечення якісної роботи системи дозвільно-погоджувальних процедур для бізнесу, у тому числі для підприємців, діяльність яких має сезонний характер.</p> <p>Б.4.3. Покращення умов розвитку бізнес-клімату міської територіальної громади шляхом впровадження загальних освітніх програм, фінансових стимулів та розвитку бізнес-інфраструктури.</p>

	<p>Б.4.4. Сприяння розвитку жіночого підприємництва.</p> <p>Б.4.5 Сприяння розвитку бізнес – кластерів.</p> <p>Б.4.6. Забезпечення ефективної співпраці з Радою підприємців при виконавчому комітеті міської ради.</p> <p>Б.4.7. Організація бізнес-сніданків міського голови з представниками малого й середнього бізнесу.</p> <p>Б.4.8. Підтримка реалізації стартапів з фінансуванням з бюджету Івано-Франківської міської територіальної громади.</p> <p>Б.4.9. Інформаційно-промоційне сприяння бізнесу; залучення суб'єктів малого та середнього підприємництва до участі у виставково-ярмаркових заходах, акціях, тематичних фестивалях, тощо.</p> <p>Б.4.10. Інформування і консультування суб'єктів господарювання щодо можливостей участі у державних і міжнародних програмах фінансової підтримки з метою залучення доступних кредитних ресурсів та інвестицій фінансових донорських інституцій у розвиток місцевого бізнесу.</p> <p>Б.4.11. Сприяння підвищенню поінформованості малого і середнього підприємництва про можливості програм ЄС.</p> <p>Б.4.12. Сприяння зовнішньоекономічній діяльності малого й середнього бізнесу (налагодження контактів з діаспорою та співпраця з містами - партнерами для просування на зовнішні ринки місцевої продукції).</p> <p>Б.4.13. Сприяння участі представників малого й середнього бізнесу в інвестиційних, економічних форумах, спеціалізованих виставках на різних рівнях.</p> <p>Б.4.14. Створення платформи з розвитку молодіжного підприємництва, фінансів та проектної грамотності; сприяння роботі Молодіжного бізнес Хабу "IF Hub".</p>
<p>Б.5. Промоція та розвиток туристичної галузі.</p>	<p>Б.5.1. Сприяння створенню нових туристичних брендів "Зроблено у Франківську", "Станіславська мармуляда", "Свято ковалів", "Палац Потоцьких";</p> <p>Б.5.2. Організація заходів на всеукраїнському та міжнародному рівнях, спрямованих на поширення знань про Івано-Франківську міську територіальну громаду.</p> <p>Б.5.3. Сприяння діджиталізації туристичних ресурсів та промоції туристичного потенціалу міської територіальної громади на всеукраїнських та закордонних інтернет-ресурсах.</p> <p>Б.5.4. Продовження розробки та видання нової промоційної літератури і сувенірної продукції.</p> <p>Б.5.5. Розвиток фестивального туризму.</p> <p>Б.5.6. Організація і проведення прес-турів та інших промоційних заходів за участю українських та іноземних журналістів, блогерів з метою популяризації нових туристичних маршрутів у Івано-Франківській МТГ.</p> <p>Б.5.7. Створення туристично-інформаційних центрів (кіосків), встановлення інформаційних боксів у готелях, на заправках, на території залізничного вокзалу, автовокзалів та аеропорту.</p>

	<p>Б.5.7. Створення нових туристичних атракцій.</p> <p>Б.5.9. Реалізація проєкту "Створення комунікаційної єврорегіональної Платформи "ідеальних" міст для переорієнтації туризму в Івано-Франківській області" в рамках Програми секторальної підтримки.</p> <p>Б.5.10. Налагодження співпраці з вищими навчальними закладами, які готують фахівців туристичної галузі.</p> <p>Б.5.11. Розміщення промоційних матеріалів про Івано-Франківську міську територіальну громаду у всеукраїнських та закордонних ЗМІ.</p> <p>Б.5.12. Співпраця з українськими містами та містами-партнерами за кордоном у сфері промоції туристичного потенціалу громади.</p>
<p>Б.6. Розвиток міжнародного співробітництва.</p>	<p>Б.6.1. Організація та проведення міжнародних заходів у сфері самоврядування, економіки, культури та спорту із залученням до участі представників партнерських міст Івано-Франківська за кордоном.</p> <p>Б.6.2. Співпраця з дипломатичними представництвами іноземних держав в Україні та міжнародними громадськими організаціями щодо проведення культурно-освітніх заходів для взаємного міжнаціонального пізнання.</p> <p>Б.6.3. Організація та проведення заходів, спрямованих на поширення інформації про євроатлантичну та європейську інтеграцію із залученням представників Ради Європи в Україні, молодіжних організацій, об'єднання національних меншин та студентів-іноземців, що навчаються в Івано-Франківську.</p> <p>Б.6.4. Забезпечення участі представників Івано-Франківської міської територіальної громади у міжнародних конференціях, асамблеях, виставках, конгресах, семінарах з питань членства у міжнародних організаціях.</p> <p>Б.6.5. Співпраця з партнерськими містами за кордоном в рамках підписаних угод щодо спільної участі у навчальних семінарах та виїзних консультаціях для громадських організацій та структурних підрозділів виконавчого комітету з питань підготовки проєктів для участі у програмах міжнародної технічної допомоги.</p> <p>Б.6.6. Організація оздоровлення дітей в літній період та обміну досвідом на рівні співпраці між шкільними навчальними закладами та професійно-технічними навчальними закладами Івано-Франківська у партнерських містах за кордоном.</p> <p>Б.6.7. Робота у напрямку розширення міжнародної співпраці з містами за кордоном (Кліші (Франція), Кошіце та Міхаловце (Словаччина)).</p>
<p><i>Стратегічна ціль В. Оптимізація екологічного стану довкілля і забезпечення екологічної безпеки населення</i></p>	
<p>В.1. Екологізація системи поводження з відходами</p>	<p>В.1.1. Придбання машин для складування побутових відходів на полігоні ТПВ.</p> <p>В.1.2. Здійснення модернізації системи поводження з ТПВ, зокрема шляхом облаштування екоконтейнерів, підземних</p>

	<p>контейнерних майданчиків та під'їзних шляхів до них.</p> <p>В.1.3. Впровадження системи роздільного збору сміття, зокрема встановлення контейнерів для роздільного збору сміття на контейнерних майданчиках у закладах бюджетної сфери.</p>
В.2. Екологічна оптимізація довкілля, збереження біорізноманіття і розвиток екологічної мережі	<p>В.2.1. Забезпечення будівництва (реконструкції) берегоукріплювальних споруд вздовж річки Бистриця Надвірнянська в с.Опришівці та с.Микитинці.</p> <p>В.2.2. Проведення робіт, пов'язаних з поліпшенням технічного стану та благоустрою міських озер.</p> <p>В.2.3. Розробка комплексної схеми озеленення території Івано-Франківської міської територіальної громади.</p> <p>В.2.4. Сприяння діяльності дендрологічного парку "Дружба", як єдиного природозаповідного об'єкту загальнодержавного значення на території міської ТГ.</p>
В.3. Енергозбереження та енергоефективність	<p>В.3.1. Залучення більшої кількості ОСББ до реалізації проєктів з енергозбереження.</p> <p>В.3.2. Навчання (підвищення кваліфікації) енергоменеджерів.</p> <p>В.3.3. Будівництво та реконструкція ЦТП.</p> <p>В.3.4. Забезпечення функціонування єдиної автоматизованої системи моніторингу і аналізу споживання енергоносіїв та комунальних послуг закладами бюджетної сфери (за програмою "Smart City" компанії ТОВ "uMuni").</p> <p>В.3.5. Проведення інформаційно-просвітницької роботи з метою підвищення обізнаності населення (в першу чергу школярів) щодо переваг та можливостей енергозбереження.</p> <p>В.3.6. Реконструкція та капремонт мереж зовнішнього освітлення із заміною натрієвих світильників на LED, світлофорних об'єктів із заміною лампових на сучасні з діодною матрицею.</p> <p>В.3.7. Продовження впровадження заходів з термомодернізації житлового фонду.</p>
<i>Стратегічна ціль Г. Всебічний розвиток громади через культуру, спорт, участь в управлінні, виховання місцевого патріотизму</i>	
Г.1. Молодіжна та сімейна політика	<p>Г.1.1. Підвищення спроможності, публічності та демократичного врядування інститутів громадянського суспільства у молодіжній сфері.</p> <p>Г.1.2. Підвищення рівня культури волонтерства серед дітей та молоді.</p> <p>Г.1.3. Сприяння формуванню відповідального ставлення до власного здоров'я, планування сім'ї та батьківства, навколишнього природного середовища.</p> <p>Г.1.4. Сприяння утворенню та розвитку молодіжних консультативно-дорадчих органів.</p> <p>Г.1.5. Сприяння духовному та фізичному розвитку молоді, вихованню почуття громадянської самосвідомості та патріотизму.</p> <p>Г.1.6. Сприяння реалізації творчого потенціалу молодої людини.</p>

	<p>Г.1.7. Забезпечення оздоровлення та відпочинку дітей у дитячих оздоровчих закладах; співпраця з громадськими, релігійними організаціями, благодійними фондами щодо оздоровлення дітей та молоді.</p> <p>Г.1.8. Проведення превентивних заходів серед населення з питань протидії торгівлі людьми та ідентифікації постраждалих.</p> <p>Г.1.9. Забезпечення надання адміністративних послуг багатодітним сім'ям.</p> <p>Г.1.10. Підтримка сімей, що опинилися у складних життєвих обставинах, сімей ВПО та сімей, члени яких перебувають в зоні АТО.</p> <p>Г.1.11. Реалізація державної політики з питань рівних прав та можливостей жінок та чоловіків.</p> <p>Г.1.12. Підготовка документів на присвоєння почесного звання України "Мати-героїня" матерям, які проживають на території міської територіальної громади, та народили і виховали до 8-річного віку п'ятеро та більше дітей.</p> <p>Г.1.13. Надання соціальних послуг в усіх селах, приєднаних до Івано-Франківської міської територіальної громади.</p> <p>Г.1.14. Забезпечення придбання житла для осіб з числа сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.</p> <p>Г.1.15. Організація у КНП "Міська клінічна дитяча лікарня Івано-Франківської міської ради" медичного забезпечення, реабілітації, відновного лікування та цілодобового догляду дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, залишилися без батьківської опіки чи зазнали насильства.</p> <p>Г.1.16. Проведення заходів щодо оформлення спадщини, погашення заборгованості за комунальні послуги, здійснення ремонту, відновлення житла, яке є власністю дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.</p> <p>Г.1.17. Робота над створенням Центру соціальної підтримки дітей та сімей - закладу соціального захисту дітей та сімей з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах.</p> <p>Г.1.18. Профілактика дитячої бездоглядності, безпритульності та запобігання правопорушенням.</p> <p>Г.1.19. Соціальна реклама і пропаганда національного усиновлення, розвитку сімейних форм виховання, запобігання потраплянню в складні життєві обставини сімей з дітьми.</p> <p>Г.1.20. Щорічне проведення фестивалю-конкурсу для неповнолітніх "Я маю право...".</p> <p>Г.1.21. Робота щодо виховання дітей у рамках інтерактивних пізнавальних проєктів.</p>
<p>Г.2. Культура</p>	<p>Г.2.1. Розширення базової мережі закладів та установ культури міської територіальної громади за рахунок приєднання сіл та забезпечення належного їх функціонування.</p> <p>Г.2.2. Здійснення заходів для розширення спектру мистецьких проєктів закладів культури.</p> <p>Г.2.3. Впровадження нових форм проведення культурно-мистецьких заходів та фестивальних програм.</p>

	<p>Г.2.4. Популяризація культурного надбання міської територіальної громади шляхом проведення культурно-мистецьких заходів всеукраїнського та міжнародного рівнів.</p> <p>Г.2.5. Забезпечення участі місцевих мистецьких колективів у всеукраїнських та міжнародних фестивалях і конкурсах.</p> <p>Г.2.6. Впровадження корисних практик міжнародних культурних обмінів та співробітництва у галузі культури.</p> <p>Г.2.7. Покращення матеріально-технічного стану сільських закладів культури; проведення робіт з капітальних та поточних ремонтів у закладах культури.</p>
<p>Г.3. Охорона культурної спадщини</p>	<p>Г.3.1. Продовження робіт з реставрації, відновлення та освітлення архітектурних пам'яток.</p> <p>Г.3.2. Виготовлення та затвердження проектно-кошторисної документації на реставрацію об'єктів культурної спадщини територіальної громади.</p> <p>Г.3.3. Реставрація пам'ятки архітектури 1672-82рр "Комплексу колишнього палацу Станіслава Потоцького з брамами на вул. Шпитальній,5 у м. Івано-Франківську".</p> <p>Г.3.4. Відновлення об'єкту історичної спадщини – будинку-ратуші і створення публічного простору "Історико-культурний центр "Ратуша".</p>
<p>Г.4. Фізична культура і спорт.</p>	<p>Г.4.1. Початок будівництва басейну на базі КП "Муніципальний фізкультурно-оздоровчий центр".</p> <p>Г.4.2. Облаштування комплексного спортивного майданчику з полями для ігрових видів спорту в районі вул. Симоненка, 3В – Вовчинецька, 202.</p> <p>Г.4.3. Виконання календарного плану спортивно-масових заходів та навчально-тренувальних зборів міста Івано-Франківська з олімпійських та неолімпійських видів спорту.</p> <p>Г.4.4. Забезпечення успішного функціонування міських центрів з фізичної культури та спорту інвалідів "Інваспорт" і фізичного здоров'я населення "Спорт для всіх".</p> <p>Г.4.5. Підтримка сільських футбольних команд.</p> <p>Г.4.6. Ремонт, реконструкція та оснащення спортивних споруд; підтримка у належному стані футбольних майданчиків із штучним покриттям на території сіл, що входять у міську територіальну громаду.</p>

3. Оцінка екологічної ситуації в Івано-Франківській міській територіальній громаді

Івано-Франківська міська територіальна громада характеризується значним промислово-економічним та науковим потенціалом, широкими можливостями для розвитку міжрегіональних та міждержавних зв'язків. Великі перспективи пов'язані з близькістю Карпат як унікального регіону туризму, відпочинку та рекреації.

Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 року №714-р "Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Івано-Франківської області" до складу Івано-Франківської територіальної громади увійшли 19 населених пунктів: м.Івано-Франківськ, с.Вовчинець, с.Крихівці, с.Микитинці, с.Угорники, с.Хриплин, с.Березівка, с.Черніїв, с.Підлужжя, с.Підпечери, с.Добровляни, с.Колодіївка, с.Братківці, с.Узин, с.Тисменичани, с.Камінне, с.Радча, с.Чукалівка, с.Драгомирчани.

Основу промислового комплексу складають підприємства переробної промисловості, зокрема з виробництва харчових продуктів та машинобудування, а також із постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря. Промислові підприємства, в основному, розташовані по периметру міста, а соціально-культурні заклади, адміністративні та банківські установи – в його центральній частині.

В Івано-Франківській МТГ активно розвивається будівельна галузь. Одним із основних напрямків є будівництво житла, завдяки чому нарощується житловий фонд, покращується зовнішній вигляд населених пунктів.

Івано-Франківська МТГ має розвинуту транспортну мережу. Повітряним, залізничним та автомобільним транспортом з'єднана з усіма обласними центрами України, деякими містами Молдови, Білорусі, Польщі, Словаччини, Чехії, Росії. Має радіальну систему дорожнього сполучення. У місті Івано-Франківську працює міжнародний аеропорт, сходяться залізничні та автомобільні магістралі.

На території Івано-Франківської МТГ наявний високий інтегральний показник антропогенних навантажень на довкілля. Виробничо-господарська діяльність на території зумовлює негативний вплив на стан довкілля і умови життєдіяльності населення. Найбільшим забруднювачем атмосферного повітря є автомобільний транспорт. Найзабрудненіше повітря зафіксоване в центральній частині міста Івано-Франківська, яка характеризується інтенсивним рухом автотранспорту.

3.1. Ключові екологічні проблеми Івано-Франківської міської територіальної громади

Робоча група з СЕО визначила рейтинг ключових екологічних проблем Івано-Франківської МТГ (табл. 2).

Таблиця 2

№ рейтинг	Проблема
1	Забруднення атмосферного повітря викидами автотранспорту
2	Забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств і підприємств житлово-комунального господарства
3	Низький рівень використання альтернативних джерел енергії
4	Незадовільний стан полігону ТПВ
5	Низький рівень утилізації відходів I-IV класів небезпеки
6	Низька свідомість населення щодо поводження з органічними відходами, зокрема спалювання трави, листя, сухою у домогосподарствах
7	Відсутність підприємств з переробки ТПВ
8	Неконтрольоване поширення інвазійних видів рослин, зокрема борщівника Сосновського та амброзії полинолистої
9	Фізична зношеність і аварійність водопровідних мереж
10	Низький рівень впровадження енергоефективних технологій
11	Незадовільний технічний і санітарний стан міських озер
12	Висока енергоємність та ресурсоємність виробництва
13	Низький рівень екологічної культури у представників бізнесу та населення
14	Незадовільний стан каналізаційних мереж і насосних станцій
15	Відсутність системного екологічного моніторингу та інформування населення про основні показники стану довкілля
16	Слабкі важелі впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження в МТГ

3.2. SWOT-аналіз екологічної ситуації

Робочою групою з проведення СЕО був виконаний SWOT-аналіз екологічної ситуації в Івано-Франківській МТГ, узагальнені результати якого наведені в табл. 3.

Таблиця 3. SWOT-аналіз екологічної ситуації в Івано-Франківській МТГ

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Близькість розташування міста до Західної Європи	1. Відтік трудових ресурсів
2. Мінімальні ризики для виникнення техногенних і природних катастроф	2. Дефіцит робітничих кадрів
3. Зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення	3. Невідповідність попиту та потреб ринку праці до пропозиції з підготовки фахівців вищими навчальними та професійно-технічними закладами
4. Відсутність значних перевищень ГДК забруднюючих речовин у повітрі міста	4. Низький рівень взаємозв'язків наукових закладів з виробництвом
5. Наявність транспортної інфраструктури для Прикарпатського туристичного хабу	5. Відсутність вільних земельних ділянок для розширення бізнесу та реалізації інвестиційних проєктів
6. Активність, креативність громади	6. Нерегульована забудова міста та зменшення зелених зон
7. Налагоджена комунікація між населенням та відкритість влади	7. Низька активність бізнес-асоціацій
8. Багатогалузева економіка	8. Недостатньо розвинута транспортна

9. Наявна промислова інфраструктура для створення нових виробництв
10. Інвестиційна привабливість міста
11. Розвинута будівельна галузь
12. Розвиток міста у напрямку євроінтеграції
13. Якісне надання адміністративних послуг, в тому числі через ЦНАП
14. Збереження культурно-архітектурної спадщини та національних традицій
15. Високий освітній потенціал (ВНЗ, альтернативна освіта)
16. Надходження значних фінансових ресурсів від заробітчан
17. Сприятливі умови для розвитку високотехнологічного виробництва, ІТ галузі
18. Наявність аеропорту
19. Активні громадські організації, у тому числі тих, що працюють в сфері гендерної рівності та екології
20. Сучасний вигляд міста (житлові будинки, дороги, розвиток інфраструктури, парки, сквери)
21. Близькість до туристичної принади України – Карпат
22. Паспортизація міських озер

- інфраструктура (паркінги, вело- та пішохідні зони)
9. Зношеність рухомого складу громадського транспорту
 10. Недостатнє використання потужностей аеропорту
 11. Відсутність дієвої системи роздільного збору, сортування, переробки і утилізації господарсько-побутових відходів
 12. Низький рівень переробки та утилізації відходів I-IV класів небезпеки та високий показник їх захоронення на полігонах
 13. Відсутність заводу з переробки та сортування ТПВ
 14. Низький рівень екологічної свідомості мешканців громади
 15. Зношеність підземних комунікацій
 16. Недостатня кількість якісних туристичних продуктів для різних цільових груп туристів
 17. Зростання рівня криміногенної ситуації в місті, пов'язане із військовими діями на Сході України

Можливості

1. Припинення війни на Сході України
2. Подальша інтеграція в ЄС
3. Подальше впровадження реформ, зокрема в частині децентралізації влади
4. Чіткий і зрозумілий зовнішньополітичний курс України
5. Збільшення рівня доступності до міжнародних фінансових ресурсів
6. Відкриття для підприємств України широкого доступу до зовнішніх ринків
7. Боротьба з корупцією у владі
8. Збільшення міжнародної технічної та кредитної допомоги на прийнятних для України умовах
9. Стабілізація курсу гривні, зменшення рівня інфляції, зменшення облікової ставки НБУ, що спричинить зменшення кредитних ставок
10. Збільшення надходжень прямих інвестицій в економіку України (сприятливий інвестиційний клімат)
11. Модернізація виробничих потужностей на підприємствах, запровадження у виробництво новітніх та енергоощадних технологій (державна підтримка та

Загрози

1. Ескалація конфлікту на Сході України
2. Поглиблення міжнародної політичної та економічної кризи, зокрема на території країн ЄС
3. Політична нестабільність в Україні
4. Згортання процесу проведення реформ
5. Невідповідність продукції багатьох українських товаровиробників європейським стандартам, що ускладнює вихід товарів на зовнішні ринки
6. Наявність корупції у владі
7. Скорочення міжнародної технічної та кредитної допомоги Україні
8. Ріст інфляції, нестабільність національної валюти, високі кредитні ставки
9. Скорочення притоку прямих іноземних інвестицій в економіку України
10. Збільшення рівня податків
11. Неможливість модернізувати виробничі потужності на підприємствах через відсутність ресурсів

стимулювання)

12. Запровадження використання альтернативних джерел енергії

13. Ріст купівельної спроможності населення та загальне покращення рівня життя громадян

14. Деретуляція економіки

15. Приведення законодавства України до міжнародних норм та стандартів

16. Покращення рівня екологічної безпеки

17. Покращення демографічної ситуації, повернення населення з-за кордону

14. Зниження рівня купівельної спроможності та погіршення рівня життя громадян

15. Монополізація економіки

16. Зростання вартості енергоресурсів

17. Погіршення демографічної ситуації, подальше старіння населення

18. Скорочення трудових ресурсів через виїзд людей за кордон

19. Негативний вплив пандемії COVID-19 на соціально-економічний розвиток Івано-Франківської МТГ

3.3. Аналіз трендів стану довкілля

Атмосферне повітря

За даними Державної служби статистики України у 2019 році Івано-Франківська область за обсягами викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення займала третє місце (після Донецької та Дніпропетровської областей), складаючи 8,3% від загального обсягу викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в Україні. Найбільшим забруднювачем атмосферного повітря залишається ВП "Бурштинська ТЕС" АТ "ДТЕК Західенерго" на яку припадає 82,8% викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від загального обсягу викидів по області.

За даними Головного управління статистики в Івано-Франківській області у 2015 році основними джерелами забруднення атмосферного повітря міста Івано-Франківська були транспортні засоби, викиди яких пересічно становили 96% від загального валового викиду забруднюючих речовин, та промислові підприємства міста (близько 4% усіх викидів). З 2016 року облік викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел забруднення окремо по місту Івано-Франківську не проводиться.

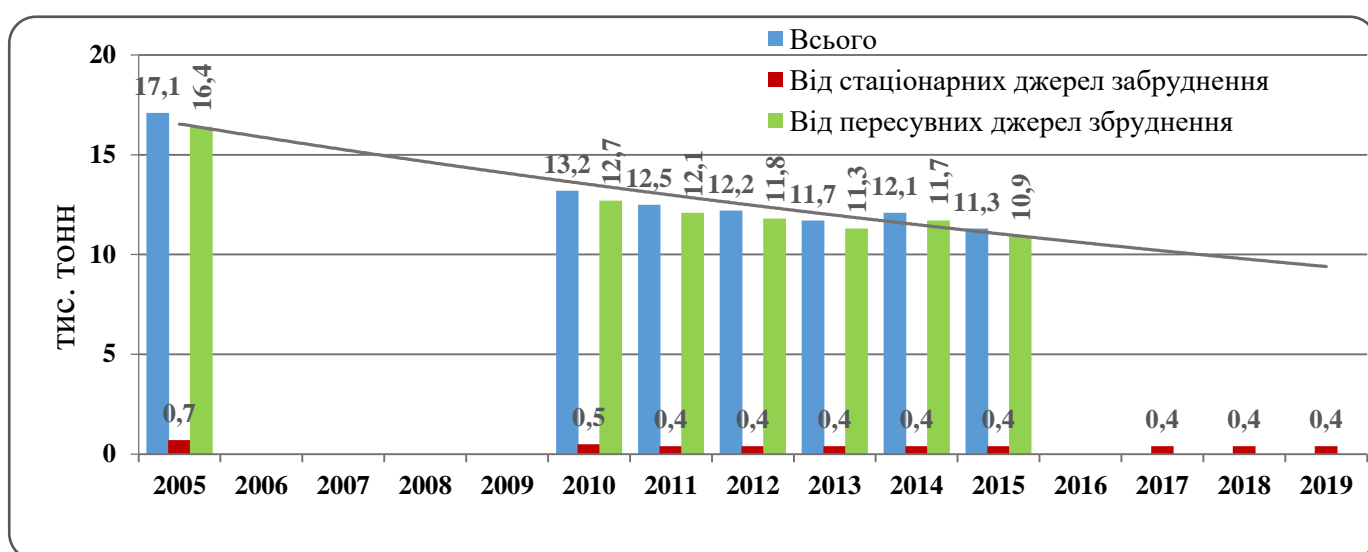
Проблема забруднення атмосферного повітря викидами транспортних засобів стосується, у першу чергу, центральної частини міста, яка включає в себе територію історичного центру, що зберігає радіально-променеву планувальну структуру і є щільно забудованою територією, що важко піддається реконструкції з огляду на капітальність житлової та громадської забудови. У центральній частині міста виникають значні труднощі, пов'язані з організацією руху транспорту. Пропускна спроможність вуличної мережі не відповідає інтенсивності транспортних потоків та, крім того, не витримує навантаження з боку транзитних потоків, що йдуть центром міста. Перелічені особливості центральної частини міста призводять до значного перевищення допустимих рівнів вмісту забруднюючих речовин в атмосферному повітрі.

Погодні умови впливають на забруднення атмосферного повітря, особливо пилом і оксидом вуглецю. За відсутності опадів та при високих температурах концентрація цих речовин в атмосферному повітрі значно зростає.

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в місті у 2005-2015 роках (рис. 3.3.1) свідчить про зниження обсягів викидів.

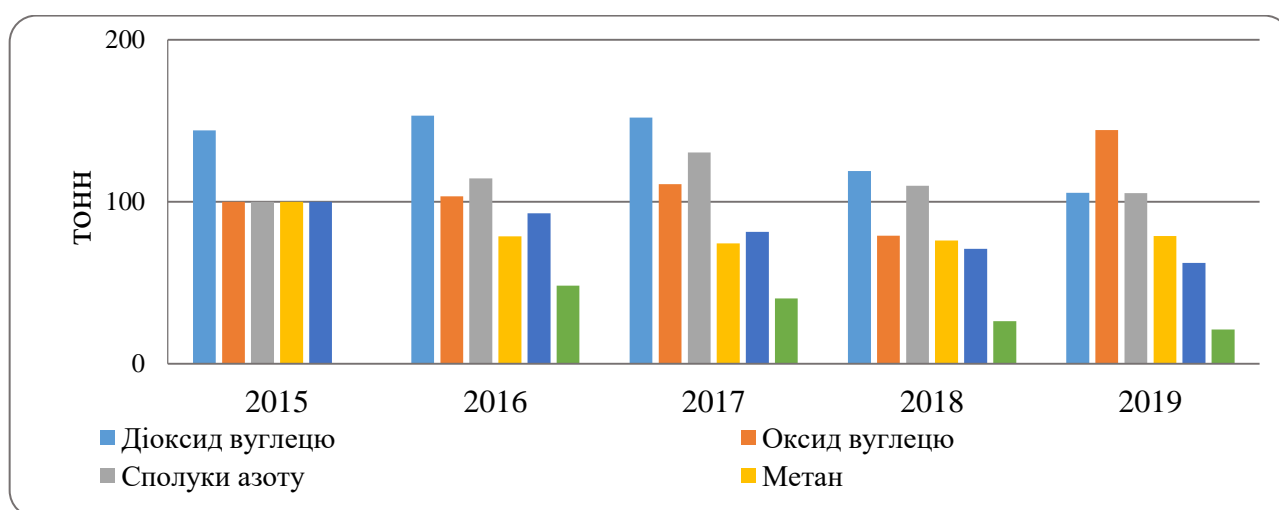
Порівняно з 2005 роком загальний обсяг викидів скоротився на 34%, а порівняно з 2014 роком – на 6,6%. Обсяг викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел забруднення від 2011 року по 2019 рік був незмінний і становив 0,4 тис. тонн.

Динаміка викидів пилу, сполук азоту, метану, неметанових летких органічних сполук, діоксиду та оксиду вуглецю від стаціонарних джерел у 2015-2019 роках представлена на рис. 3.3.2.

Джерела: Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2016; Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2020

Рис. 3.3.1. Динаміка викидів забруднюючих речовин (без діоксиду вуглецю) в атмосферне повітря в місті Івано-Франківську у 2005-2019 роках

Джерела: Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2020; Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області 2015, 2016, 2017, 2018

Рис. 3.3.2. Динаміка викидів найпоширеніших забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення в місті Івано-Франківську за останні 5 років

Найпоширеніші забруднюючі речовини у 2019 році – це оксид та діоксид вуглецю (144,2 та 105,6 тонн відповідно) та сполуки азоту (105,3 тонн). Як видно з рисунка, обсяг викидів пилу у 2019 році знизився вдвічі, порівняно з 2016-2017 роками, а обсяг викидів оксиду вуглецю у 2019 підвищився майже у два рази, порівняно з 2017 роком.

Спостереження за рівнем забруднення атмосферного повітря м. Івано-Франківська проводять спеціалісти ДУ "Івано-Франківський обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України" та Івано-Франківського обласного центру з гідрометеорології. Дані вмісту забруднюючих речовин в атмосферному повітрі міста Івано-Франківська наведено у таблиці 3.3.1. Як видно з таблиці, лише середньорічний вміст пилу та діоксиду азоту перевищує значення середньодобових ГДК. За даними Івано-Франківського обласного центру з гідрометеорології, у 2018 році середньомісячні концентрації діоксиду азоту в атмосферному повітрі міста найчастіше перевищували ГДК у липні, серпні та вересні, середньомісячні концентрації цієї забруднюючої речовини перевищували ГДК в 1,4-1,5 рази. Перевищення ГДК пилу у місті найчастіше спостерігається у квітні-травні та липні-жовтні (1,07-1,2 ГДК). Перевищень ГДК інших забруднюючих речовин у місті не було зафіксовано.

Таблиця 3.3.1

Вміст забруднюючих речовин в атмосферному повітрі міста Івано-Франківська

Назва забруднюючої речовини	Місто	Середньорічний вміст, мг/м ³	Середньодобові ГДК, мг/м ³	Максимальні разові ГДК, мг/м ³	Максимальний вміст, мг/м ³
Пил	м. Івано-Франківськ	0,16	0,15	0,5	0,30
Діоксид сірки		0,011	0,05	0,5	0,061
Оксид вуглецю		1,79	3	5	4
Діоксид азоту		0,054	0,04	0,2	0,19
Оксид азоту		0,036	0,06	0,6	0,12

Джерело: Екологічний паспорт Івано-Франківської області за 2019 рік

Водокористування

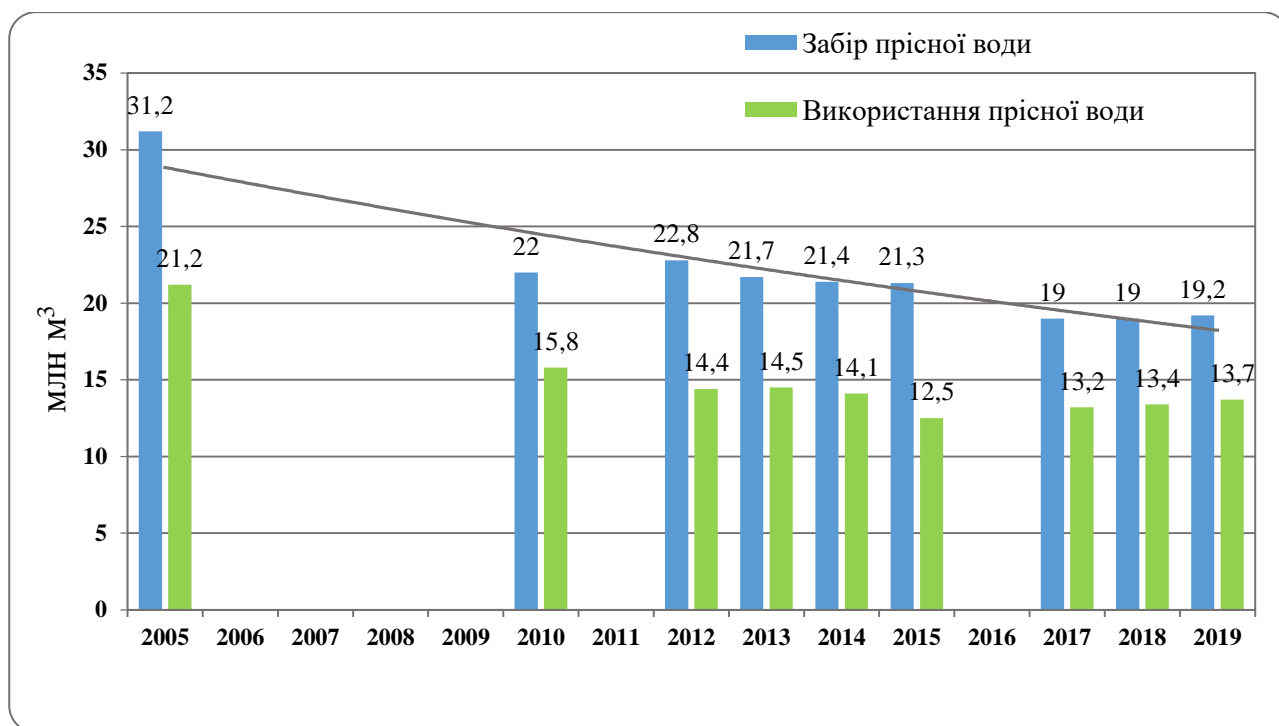
Водопостачання. Водопостачання міста істотно впливає на стан водних ресурсів. Забір значних об'ємів води з річок Бистриця Надвірнянська і Бистриця Солотвинська призводить до зменшення їх водності і недотримання об'ємів санітарних попусків води нижче водозаборів під час літньої та зимової межней (періоди найменших рівнів і витрат води у річці).

Для подачі води в м. Івано-Франківськ використовуються 2 водозабори: Надвірнянський – у с. Березівка на р. Бистриця Надвірнянська (потужність близько 50 тис. м³/добу) та Солотвинський – у с. Скобичівка на р. Бистриця Солотвинська (потужність 40 тис. м³/добу). Сумарна продуктивність обох водозаборів становить 90,0 тис. м³/добу (32,85 млн м³/рік). З водозаборів вода подається на Черніївський комплекс водоочисних споруд для очищення і знезараження.

Динаміка забору та використання прісної води у м. Івано-Франківську показана на рис. 3.3.3. Аналіз динаміки забору води в місті у 2005-2019 роках свідчить про зменшення обсягів забору води.

За даними Головного управління статистики в Івано-Франківській області, порівняно з 2005 роком, забір прісної води з природних водних об'єктів скоротився на 38,5%, а використання – на 35,4%.

За екологічною класифікацією води в річках Бистриця Солотвинська та Бистриця Надвірнянська є II класу якості, 2 категорії і за їх станом є "добрі", за ступенем чистоти – "чисті".

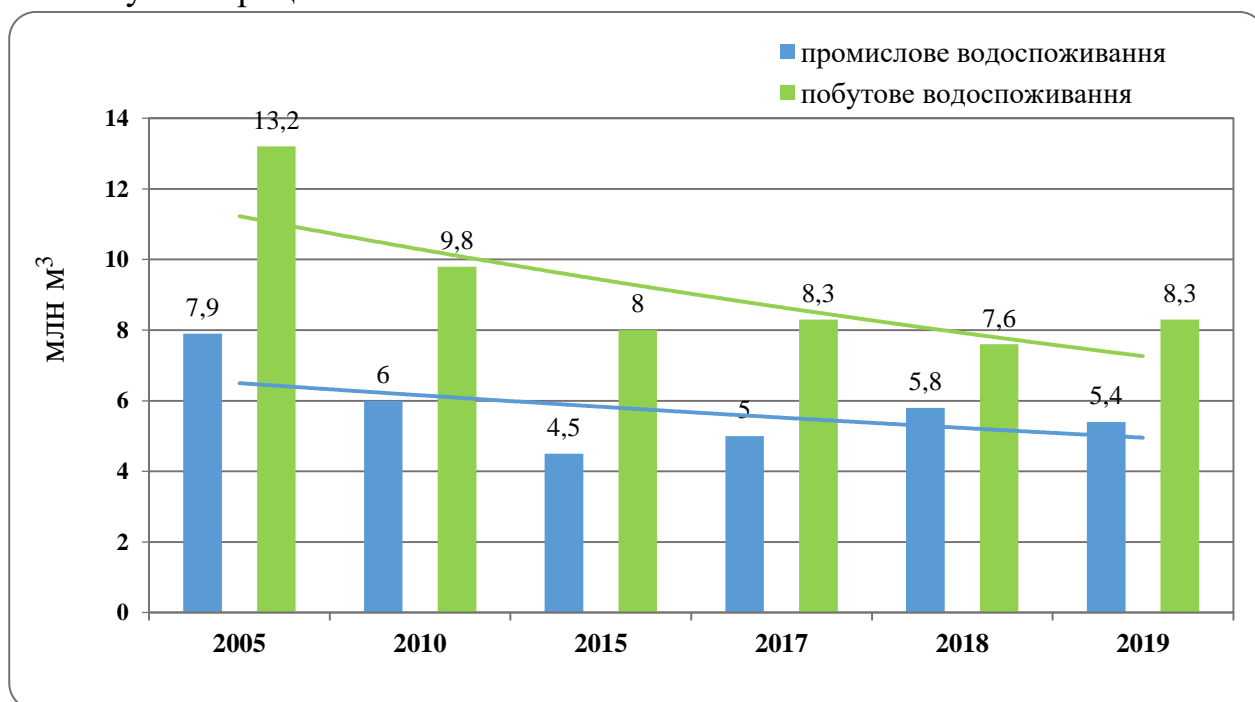

Джерела: Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2016; Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2020

Рис. 3.3.3. Динаміка забору і використання прісної води в м. Івано-Франківськ

У динаміці використання прісної води на виробничі потреби (промислове водоспоживання) та побутово-питні потреби спостерігається стійка тенденція до зменшення об'ємів використання води (рис. 3.3.4). Об'єми промислового водоспоживання зменшилися з 7,9 млн м³ (у 2005 році) до 5,4 млн м³ у 2019 році.

Об'єми побутового водоспоживання зменшилися з 13,2 млн м³ (у 2005 році) до 8,3 млн м³ у 2019 році.

Джерела: Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2016; Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2020

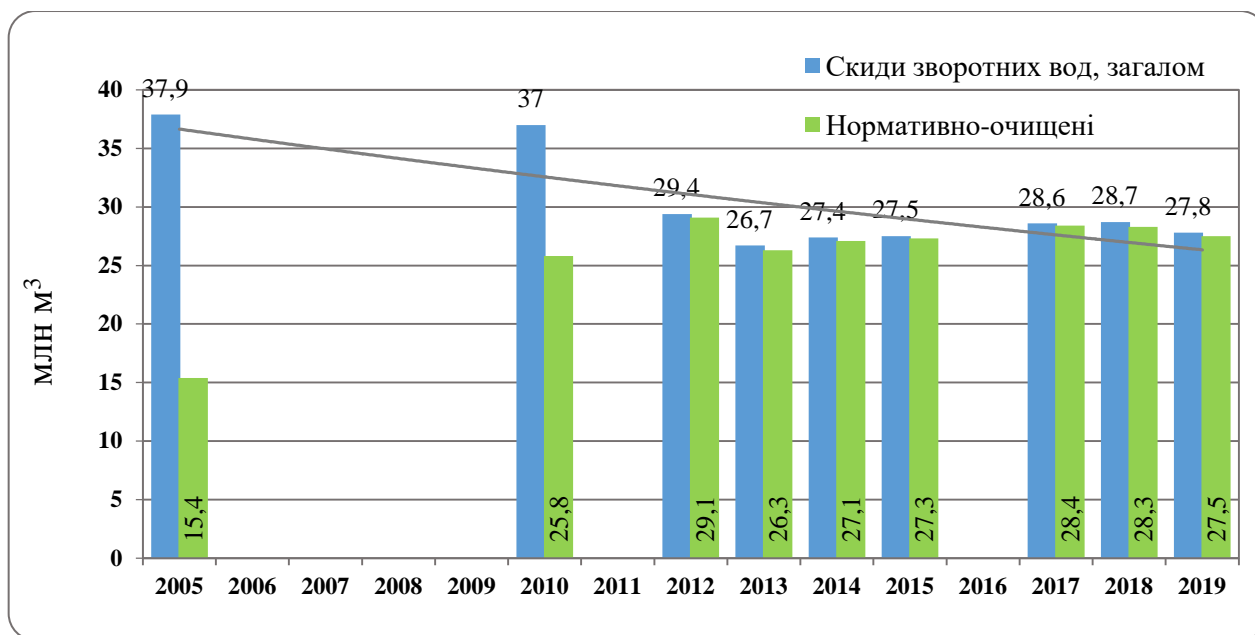
Рис. 3.3.4 . Динаміка використання прісної води на виробничі та побутово-питні потреби в м. Івано-Франківську

Фізична зношеність і аварійність водопровідних мереж, дефіцит коштів для підтримання їх у належному стані та будівництва нових є причиною значних втрат води при її транспортуванні. У 2005 році втрати води становили 9,8 тис. м³ (0,031% від загальної кількості забраної води), у 2019 р. – 5,5 тис. м³ (0,029 %).

Актуальною є проблема поліпшення технічного і санітарного стану міських озер (як розташованих на території міського парку культури та відпочинку, так і "німецького"). Для її вирішення необхідно провести очистку озер, відновлення їх водопостачання, що вимагає значних коштів.

Водовідведення. Забруднені стічні води, які утворюються на території м.Івано-Франківська, очищуються на Івано-Франківській станції аерації (очисні споруди), розташованій у с. Ямниця на лівому березі р. Бистриця. Для подачі стічних вод на очисні споруди збудована мережа каналізаційних колекторів та каналізаційних насосних станцій. Більшість каналізаційних колекторів збудовані у 1920-1939 роках, перебувають в аварійному стані і потребують заміни. Крім того, на території Івано-Франківської міської ради є неканалізовані вулиці і населені пункти. У зв'язку з цим важливим завданням є реконструкція існуючих та будівництво нових каналізаційних мереж. Очисні споруди розташовані на північний схід від міста у с. Ямниця. Потужність очисних споруд – 145 тис. м³/добу (53,1 млн м³/рік). Дозволене скидання у ріку Бистриця – 114,5 тис. м³/добу (41,8 млн м³/рік).

Динаміка показників водовідведення показана на рис. 3.3.5. Порівняно з 2005 роком об'єми водовідведення у 2019 році зменшилися в 1,4 рази (з 37,9 до 27,8 млн м³/рік). Це пов'язано із зменшенням водоспоживання на виробничі (промислові) потреби. Частка забруднених зворотних вод у 2005 році становила більше половини (55,7%) від загального об'єму відведених вод, а у 2010 році частка забруднених зворотних вод зменшилася до 27,3%. Починаючи з 2011 року, відведення забруднених вод у поверхневі водні об'єкти припинено.

Джерела: Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2016; Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2020

Рис. 3.3.5. Динаміка скиду зворотних вод у водні об'єкти м. Івано-Франківська

Відходи

Поводження з відходами є надзвичайно актуальною і складною екологічною проблемою міста Івано-Франківська. Відходи сфер виробництва та споживання в залежності від фізичних, хімічних і біологічних характеристик всієї маси відходів або окремих їх інгредієнтів поділяються на чотири класи небезпеки: I-й клас – надзвичайно небезпечні речовини (відходи); II-й клас – високонебезпечні речовини (відходи); III-й клас – помірно небезпечні речовини (відходи); IV-й клас – безпечні речовини (відходи).

Аналіз статистичних даних Івано-Франківської обласної державної адміністрації показує, що у 2019 році більше половини загальнообласних обсягів відходів (49,8%) було утворено в м. Бурштині. Частка утворених відходів у місті Івано-Франківську становила 5,9% від загального обсягу утворених відходів в області (рис. 3.3.6).

Динаміка утворення та утилізації відходів I-IV класів небезпеки в місті Івано-Франківську представлена на рис. 3.3.7. Можна відзначити досить суттєве

скорочення обсягів утворення відходів у 2019 році та загальну тенденцію зменшення обсягів утилізованих відходів.

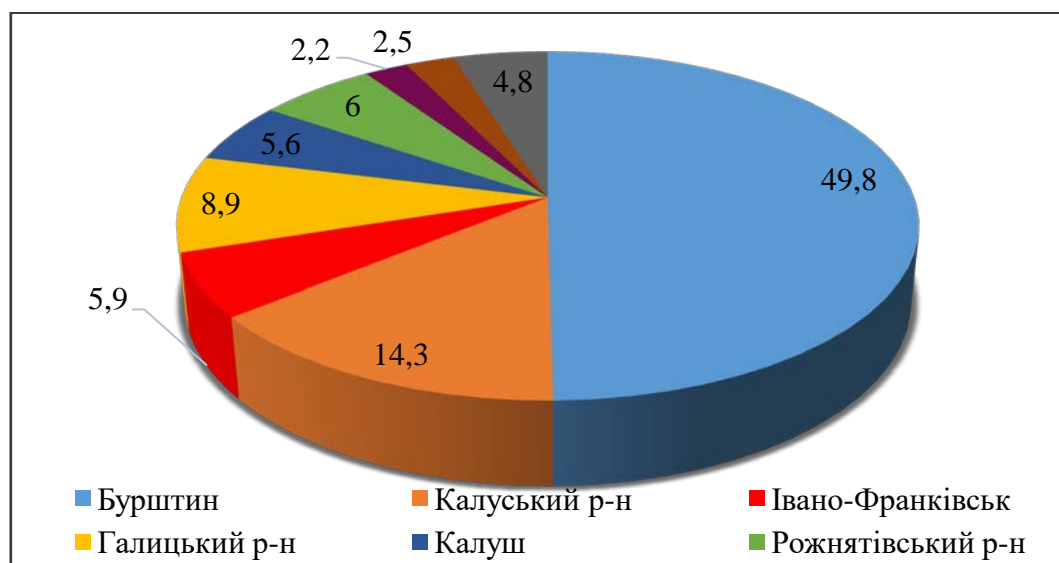
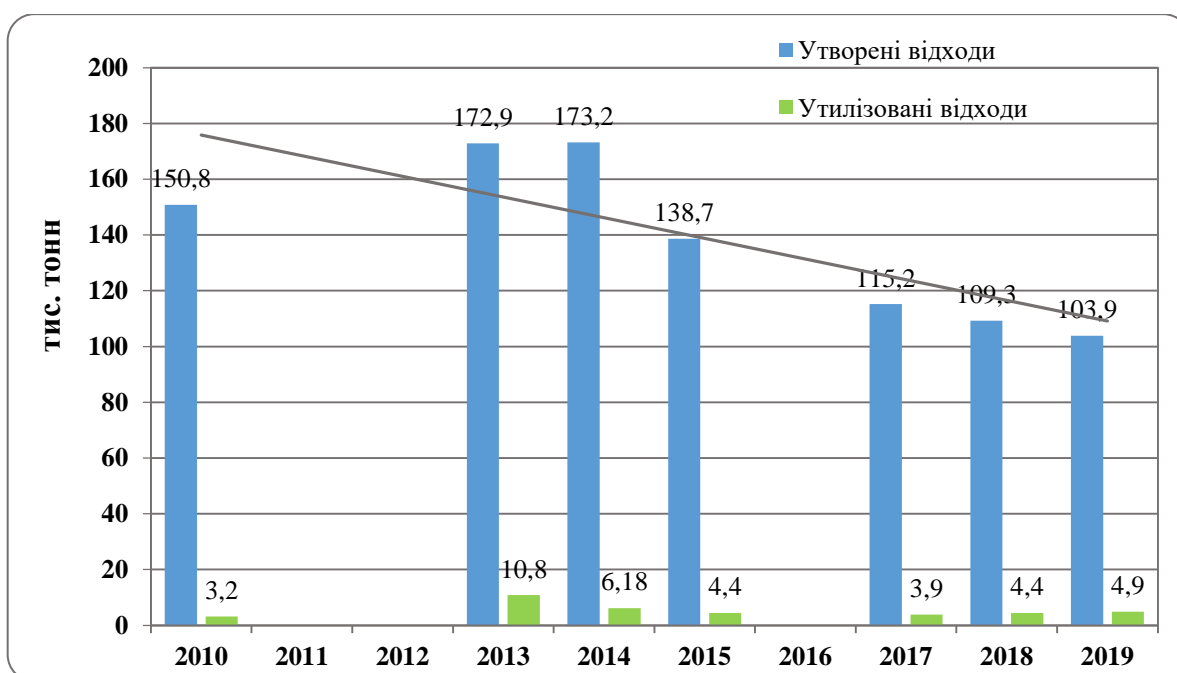

Рис. 3.3.6 Частки утворених відходів у розрізі окремих міст і районів Івано-Франківської області (%) у 2018 році

Впродовж 2019 року на території м. Івано-Франківська утворилося 103,9 тис. тонн відходів (на 4,9% менше, ніж у попередньому році і на 40% менше, ніж у 2014 році), у т.ч. у домогосподарствах – 61,3 тис. тонн (59% від сумарного обсягу утворених відходів), від економічної діяльності підприємств та організацій – 42,6 тис. т (41%).

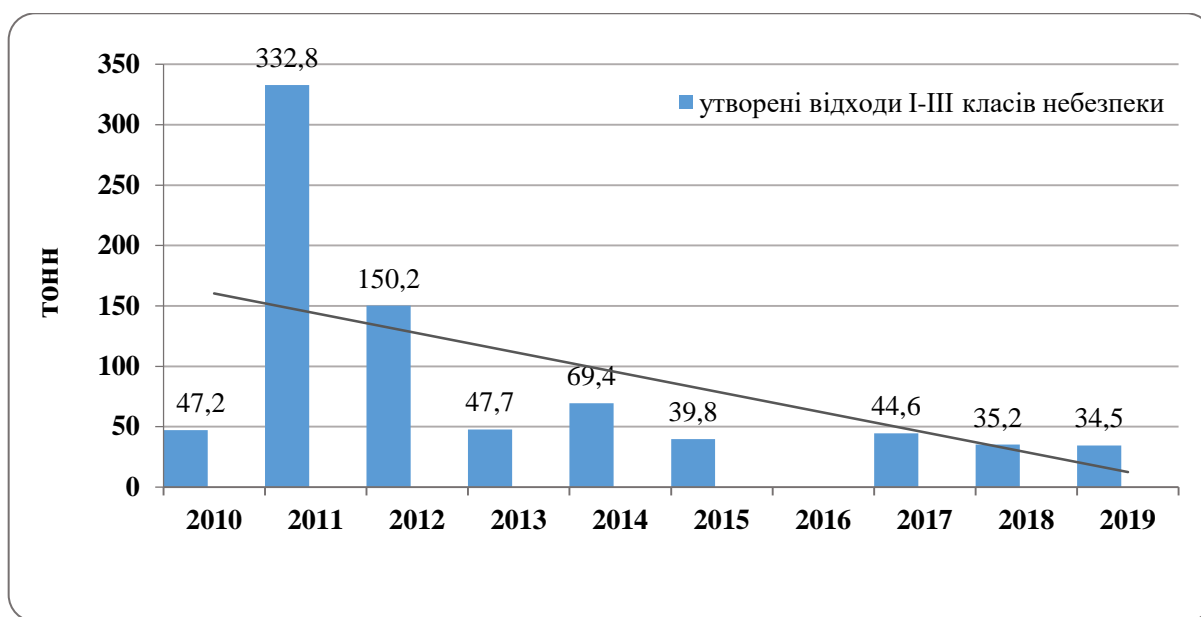

Джерела: Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2016; Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2020

Рис. 3.3.7. Динаміка утворення та утилізації відходів I-IV класів небезпеки в місті Івано-Франківську

Із загального обсягу утворених відходів 69,4 тис. тонн склали відходи IV класу небезпеки та 34,5 тонн склали відходи I-III класу небезпеки.

Динаміка утворення відходів I-III класів небезпеки представлена на рис. 3.3.8. В результаті діяльності підприємств на території міста Івано-Франківська у 2019 році утворилося 34,5 тонн відходів I-III класу небезпеки. Із них: I класу – 2 тонни, II класу – 27,9 тонн, III класу – 4,6 тонн. Як видно з рисунка 3.3.8, у динаміці утворення відходів I-III класів небезпеки спостерігається тенденція до зниження обсягів утворення зазначених відходів.

Джерела: Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2016; Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2020

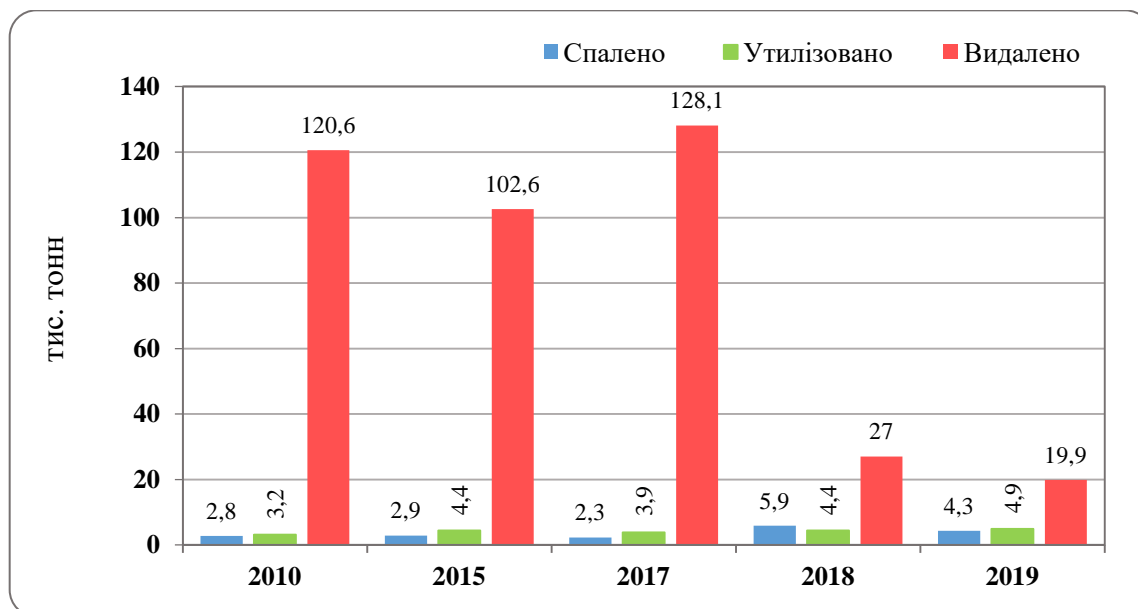
Рис. 3.3.8. Динаміка утворення відходів I-III класів небезпеки в місті Івано-Франківську

У структурі утворення відходів за категоріями матеріалів домінують такі відходи: осад промислових стоків, побутові та подібні відходи, відходи тваринного походження та змішані харчові відходи, а також деревні відходи (їх частка становить близько 86%).

Впродовж 2019 р. було утилізовано 4,9 тис. тонн відходів, що складає 4,7% від загальної кількості утворених. Видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти 19,9 тис. тонн відходів, спалено з метою отримання енергії – 4,3 тис. тонн. Динаміка обсягів утилізації, видалення та спалення відходів наведена на рисунку 3.3.9.

Аналіз офіційних статистичних даних показує, що найбільш традиційним способом поводження з відходами в Івано-Франківській ОТГ є їхнє видалення у спеціально відведені місця. Як видно з рисунку 3.3.9, характерним є низький рівень перероблення й утилізації відходів I-IV класів небезпеки та високий

показник їх захоронення на полігонах. При захороненні відходів на полігонах та звалищах відбувається процес забруднення ґрунтів фільтраційними стоками звалищ, що призводить до забруднення підземних вод та негативно впливає на здоров'я людей.

Джерело: Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2020

Рис. 3.3.9. Динаміка утилізації, видалення та спалення відходів I-IV класів небезпеки

Зберігання промислових відходів III-IV класів небезпеки здійснюють промислові підприємства:

КП "Івано-Франківськводокотехпром":

а) на мулових картах, розташованих на території Івано-Франківської станції аерації (с.Ямниця), щорічно розміщує по 20,0 тис. тонн осаду з очисних споруд (клас небезпеки IV);

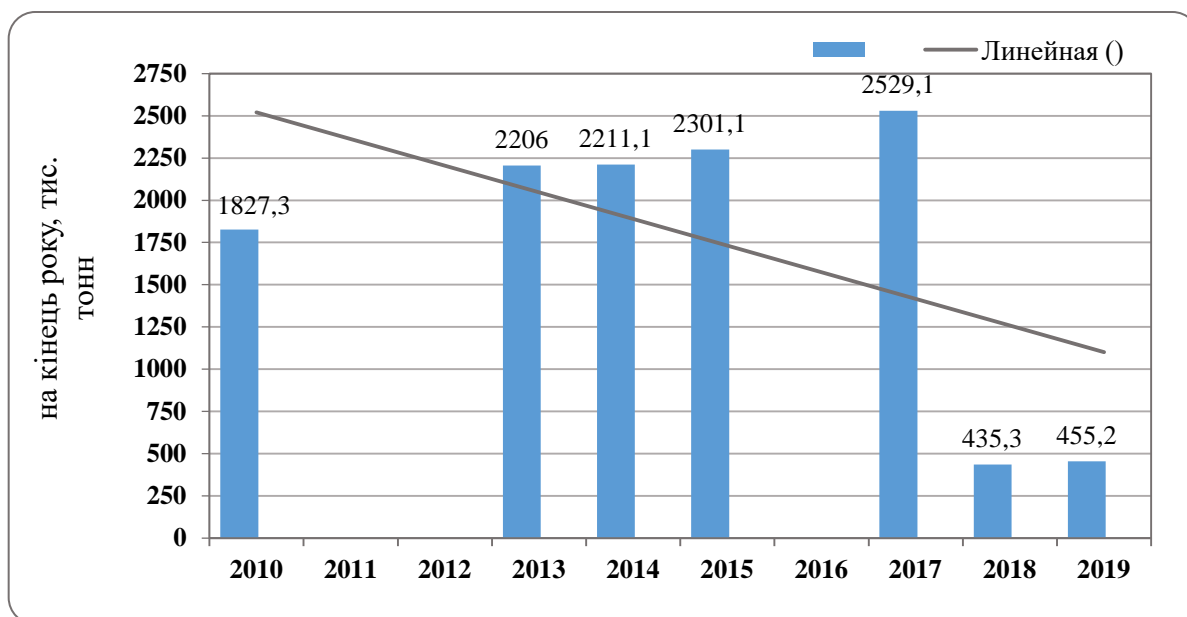
б) у шламонакопичувачі (с. Березівка) щорічно розміщує по 3,2 тис. тонн осаду від очистки питної води (клас небезпеки IV);

Завод "Промприлад" щорічно розміщує на території підприємства у спеціальних контейнерах по 0,15 тонн осаду, що містить окисли цинку і заліза з очисних споруд гальванічного виробництва (клас небезпеки III);

ВАТ "Івано-Франківський арматурний завод" щорічно розміщує на своїй території по 0,35 тонн осаду з відстійників реагентної очистки (клас небезпеки III).

На кінець 2019 року накопичення відходів I-IV класів небезпеки у місцях видалення становило 455,2 тис. тонн, що становить майже 1% від сумарного обсягу накопичених відходів по області. Динаміку обсягів накопичення відходів I-IV класів небезпеки наведено на рисунку 3.3.10.

У динаміці накопичення відходів до 2017 року спостерігалася тенденція до зростання, проте у 2018р. обсяг накопичених відходів різко знизився (майже у 6 разів). У 2019 році обсяг накопичених відходів збільшився на 4,4%, порівняно з попереднім роком.

Джерела: Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2016; Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2020

Рис. 3.3.10. Динаміка обсягів відходів I-IV класів небезпеки, накопичених в місті Івано- Франківську

На території міста Івано-Франківська збирання твердих побутових відходів (ТПВ) і санітарне очищення міста забезпечують ПрАТ "АПТ-0928" та ДП "Автоколона 2222". Роботи із захоронення ТПВ здійснює КП "Полігон ТПВ". На полігоні ТПВ щорічно захоронюється приблизно 490 тис. м³ (130 тис. т) ТПВ. Полігон ТПВ розташований в урочищі Рибне Івано-Франківської області. Відстань найближчого до полігону ТПВ населеного пункту (село Рибне) становить 3,2 км. Площа полігону – 20,8 га, проєктна потужність – 8,3 млн м³. Експлуатація полігону ТПВ здійснюється з 1992 р. За 2019 рік на полігон прийнято для захоронення 117 тис. тонн відходів. За рік на полігоні накопичується приблизно 20 тис. м³ фільтрату, який містить високотоксичні речовини. Площа полігону, в основному, використана, тому полігон потребує розширення, а заповнені робочі карти для складування потребують рекультивації.

У Івано-Франківській МТГ збирання, заготівлю відходів як вторинної сировини здійснюють такі суб'єкти господарювання: КП "Полігон ТПВ" (папір, пластик, скло), ТОВ "ВІЗА-ВТОРМА" (папір, пластик, скло), ПрАТ "АПТ-0928" (папір, пластик, скло), Тзов "Прибиральник" (ПЕТ-пляшка).

Отже, для Івано-Франківської МТГ характерним є низький рівень перероблення й утилізації ТПВ та високий показник їх захоронення на полігонах.

Загальний обсяг накопичених відходів зростає, але в останні роки темпи зростання зменшилися.

Здоров'я населення

Забруднення атмосферного повітря вважається одним із провідних факторів, що спричинює шкідливий вплив на здоров'я населення. Це обумовлено, в першу чергу, тим, що забруднюючі речовини з атмосферного повітря мають найбільш широке розповсюдження та випадають у різні середовища.

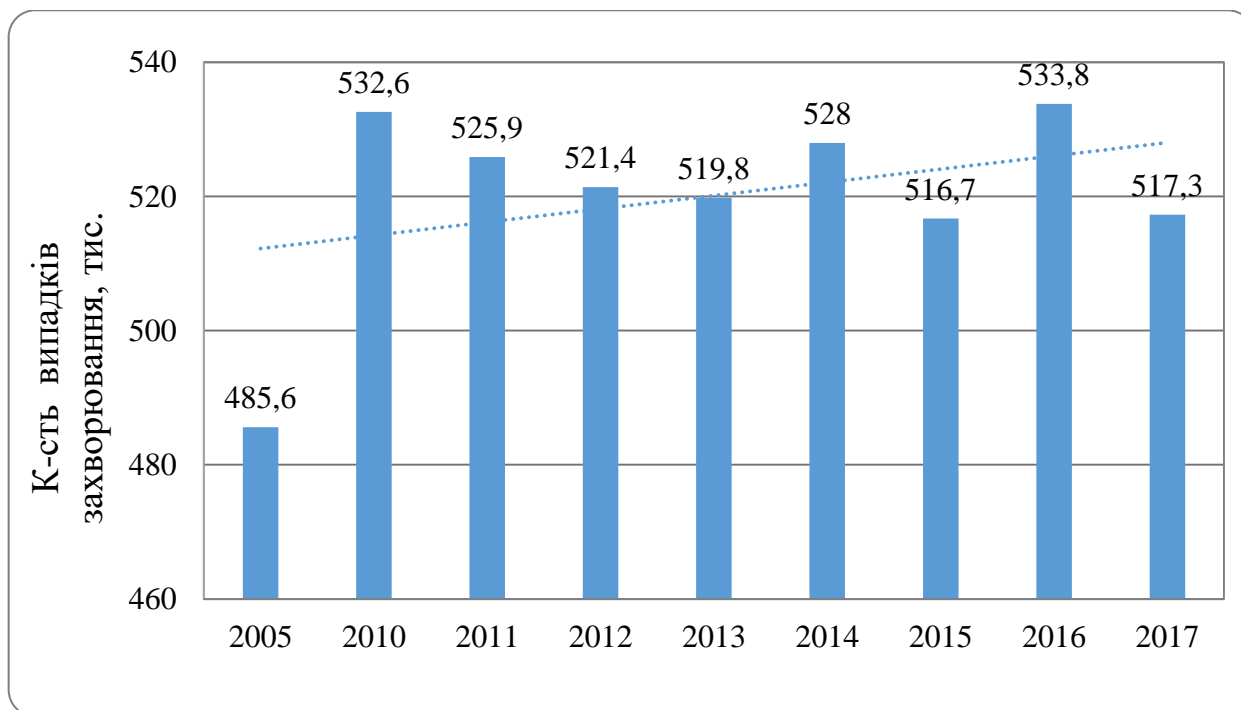
На сьогодні можливість ризику для здоров'я від забруднення повітря не викликає сумніву. Хвороби, у виникненні і перебігу яких забруднення повітря може відігравати значну роль, є, головним чином, хвороби дихальної системи; але ці хвороби неспецифічні і можуть викликатися і іншими факторами, наприклад, палінням, або професійним впливом, значну роль при цьому може відігравати дія внутрішніх алергенів.

Забруднення атмосферного повітря промислових міст призводить до отруєння населення токсичними речовинами, погіршення здоров'я і зниження працездатності, погіршує санітарні умови життя населення, завдає економічних збитків у результаті втрати дорогої сировини у вигляді відходів; сприяє зниженню імунобіологічної резистентності організму, погіршенню показників фізичного розвитку дітей, підвищенню загальної захворюваності населення.

Екологічні умови у промислових містах продовжують залишатися головним фактором розвитку патологій у населення. Шкідливий вплив техногенних забруднень атмосферного повітря зумовлює порушення функціонування багатьох систем організму. Високі рівні пилу, газів та аерозолів у повітрі детермінують пріоритетне місце патології органів дихання. Загроза здоров'ю населення посилюється одночасним забрудненням довкілля речовинами з синергізмом шкідливої дії.

Аналізуючи динаміку захворюваності населення на хвороби органів дихання по Івано-Франківській області, як видно з рисунку 3.3.11, спостерігається тенденція до зростання.

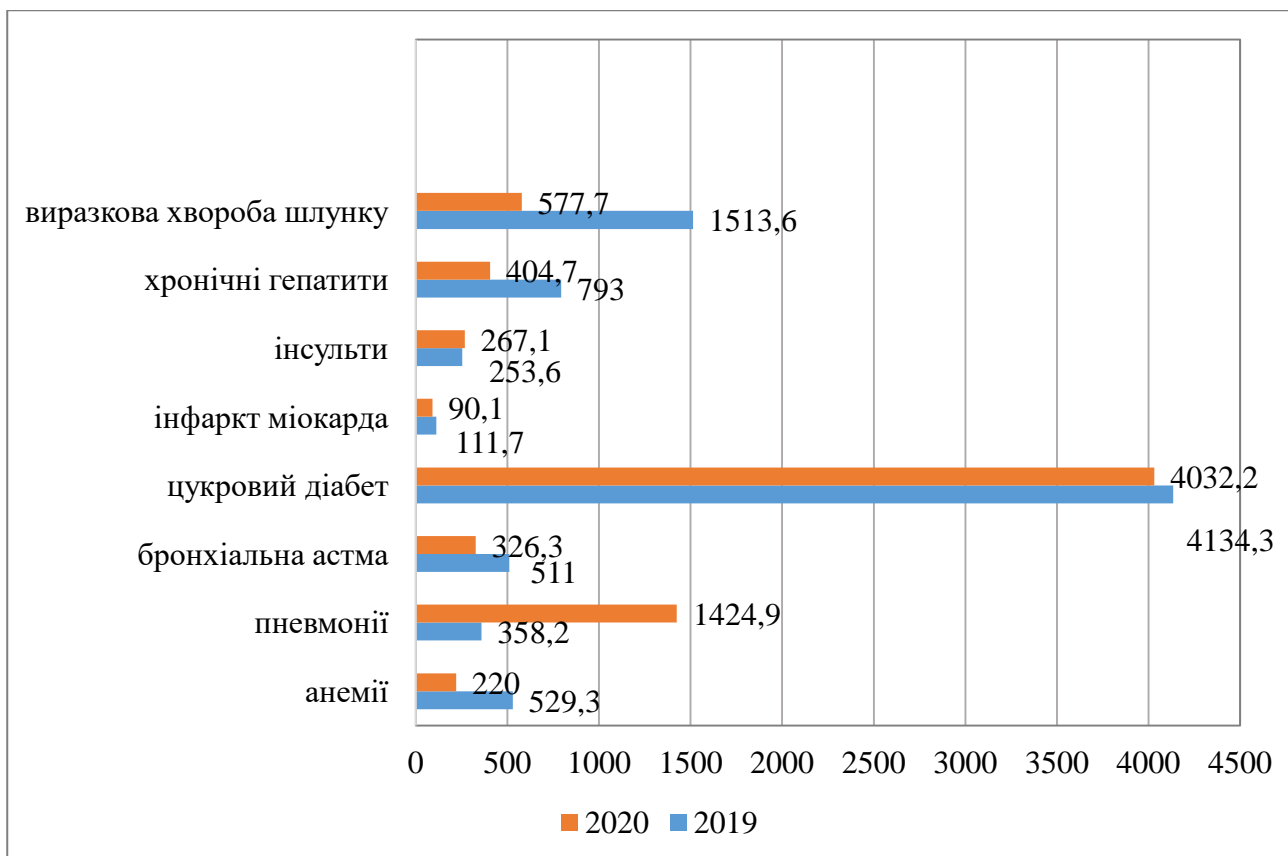
За даними Державної установи "Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзеєва НАМН України" - результати моніторингу якості атмосферного повітря в умовах великих промислових міст показали, що населення протягом тривалого періоду піддається високому ризику розвитку онкологічних захворювань. У промислових містах спостерігаються високі показники онкологічних захворювань. Це зумовлює необхідність розробки і впровадження у містах спеціальних програм щодо зниження ризику розвитку онкопатології населення.

Джерело: сайт Головного управління статистики в Івано-Франківській області

Рис. 3.3.11. Динаміка захворюваності населення Івано-Франківської області на хвороби органів дихання

Зменшення виявлення онкопатології при профілактичних оглядах у 2020 році пов'язано з карантинними обмеженнями. Зокрема, у 2020 році виявлено хворих з вперше в житті встановленим діагнозом онкологічних (злоякісних) захворювань – 659 проти 784 в 2019 році, що на 125 осіб менше (в області у 2020 році виявлено всього хворих на онкопатологію 3341 проти 3956 у 2019 р.). Кількість зареєстрованих випадків раку у 2020 р. складає 728 випадків проти 841 у 2019 р. (на 100 тис.нас. – 279,4 проти 326,2 у 2019 р.), що свідчить про недостатнє виявлення онкопатології. При профоглядах виявлено 62 випадки (9,4%) проти 173 (22,1%) у 2019 р. У 2020 році виявлено 136 хворих з 4 стадією раку, проти 120 у 2019 р., що становить 20,6% від всіх виявлених випадків проти 15,6% у 2019р. Смертність від онкопатології у 2020 році склала 142,4 на 100 тисяч населення проти 133,4 у 2019 році.

Джерело: Звіт про роботу Управління охорони здоров'я Івано-Франківської міської ради за 2020 рік

Рис. 3.3.12. Захворюваність населення Івано-Франківської МТГ у 2019-2020 роках

У 2020 році загальна та первинна захворюваність населення Івано-Франківської МТГ, порівняно з 2019 р., дещо знизилась в розрізі всіх нозологій (рис. 3.3.12), окрім пневмоній: 2972 осіб захворіло на пневмонії у 2020 р. проти 747 випадків у 2019 р., що зумовлено ростом числа вірусно-бактеріальних пневмоній на фоні коронавірусної хвороби.

Зелені насадження і природоохоронні

Загальна площа зелених насаджень на території м. Івано-Франківська – 1140 га. Загальна площа існуючих об'єктів благоустрою зеленого господарства міста (крім парків) становить 161,1 га, з них 29,8 га – зелені насадження вздовж доріг, 131,3 га – зелені насадження на прибудинкових територіях. Площа меж ділянок існуючих об'єктів благоустрою зеленого господарства, винесених в натурі, складає 155,1 га.

Догляд за 43,5 га зелених насаджень (сквери – 14,86 га, вуличні насадження – 28,64 га) здійснює ПрАТ "Зелене господарство".

Івано-Франківськ має велику кількість парків і скверів для відпочинку, серед яких Парк культури та відпочинку ім. Шевченка (в минулому - Парк цісареві Ельжбети); Парк "Воїнів-інтернаціоналістів" (в минулому - "Піонерський", вул. Василянок); Парк Молодіжний (вул. Молодіжна); Меморіальний сквер (в минулому - міський цвинтар, так званий Станіславівський

некрополь, вул. Степана Бандери); Сквер Слави (вул. Лепкого); Привокзальний сквер (пл. Привокзальна).

На території Івано-Франківської міської ради розташовано 8 територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 64,46 га, з них 1 загальнодержавного значення (дендропарк "Дружба") та 7 місцевого значення.

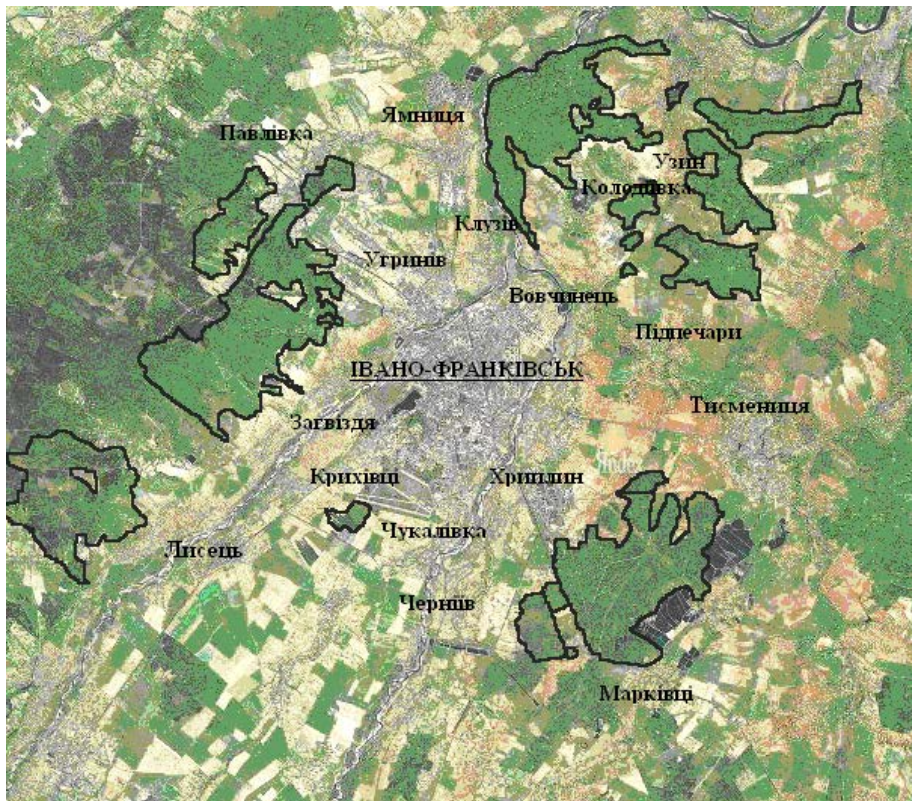
Результати інвентаризації зелених насаджень, проведені Українським науково-дослідним інститутом гірського лісівництва імені П. С. Пастернака, показують, що дендрофлора міста Івано-Франківська представлена 113 видами і формами деревно-кущових рослин, які відносяться до 61 роду та 29 родин. У структурі зелених насаджень міста домінують представники таких родин: Rosaceae, Betulaceae, Pinaceae, Salicaceae, Cupressaceae, Aceraceae, Fagaceae.

Максимальна площа квітників зосереджена на Вічевому майдані (23%). Квітники є також у сквері А. Міцкевича, на Північному бульварі і на "Валах". Більше половини мають добрий стан, 39% – задовільний, 8% – незадовільний.

У структурі лісових земель приміської зони переважають лісовкриті площі, частка яких становить 95%. Незімкнуті лісові культури і лісові розсадники займають відповідно 1,2% та 0,2% території. Не вкриті лісовою рослинністю землі (лісові галявини і зруби) розміщені на 184 га. 105 га земель лісового фонду зайнято лісовими шляхами, просіками і протипожежними розривами.

Нелісові землі зеленої зони міста утворені сільськогосподарськими угіддями, водними, болотними екосистемами тощо. Загальна площа земель сільськогосподарського використання становить 51 га. У їхній структурі переважають сіножаті (78%), а рілля і багаторічні насадження (сади, ягідники та ін.) становлять відповідно 16 і 6%. Площа, зайнята водними і болотними екосистемами, становить 18,5% нелісових земель міської лісопаркової зони. 135 га лісового фонду постійного користування зайнято трасами, на 7 га розміщені різноманітні садиби і споруди.

Розміщення лісопаркової частини лісів зеленої зони Івано-Франківська є доволі фрагментарним (Рис. 3.3.14). Основні лісовкриті площі розташовані на північно-західній, північно-східній і південно-східній околицях міста. Практично відсутні комплексні деревні насадження у південно-західному і південному напрямках у районі сіл Крихівці, Чукалівка і Черніїв, а також на східній околиці Івано-Франківська у напрямку до м. Тисмениця.

— — межі лісопаркової частини лісів зеленої зони міста

Рис.3.3.13. Карта-схема розташування приміських лісопаркових насаджень.

Відсутні лісопаркові насадження і на північній периферії Івано-Франківська. Остання є чи не найбільш екологічно проблемною зоною, що зумовлено як впливом одного з найпотужніших забруднювачів навколишнього природного середовища на Прикарпатті – ВАТ "Івано-Франківськцемент", розташованого у с. Ямниця, так і надходженням поллютантів із більш віддалених джерел, розміщених у цьому напрямку (зокрема від Бурштинської ТЕС).

4. ОЦІНКА ВПЛИВУ ЗАХОДІВ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ ПРОГРАМОЮ, НА ДОВКІЛЛЯ.

4.1. Екологічні аспекти заходів, передбачених Програмою.

Ключовим антропогенним чинником екологічних змін у Івано-Франківській міській територіальній громаді залишається **дорожнє господарство та транспорт (оперативна ціль А.1)**. Разом з тим, стратегічне бачення Програми орієнтоване на мінімізацію даного фактору впливу на довкілля через:

- **покращення транспортних розв'язок (А.1.1.) і розвиток вуличної мережі автомобільних доріг (А.1.2)**, що сприятиме зменшенню заторів на дорогах і запобігатиме концентруванню великої кількості транспортних засобів на ділянках доріг. Відомо, що величина викидів шкідливих речовин двигунами внутрішнього згоряння автомобілів у реальних умовах експлуатації є функцією швидкості, ухилів і стану дорожнього покриття, інтенсивності і щільності руху, а також частоти і тривалості зупинок, кількості і тривалості циклів розгону й уповільнення. Враховуючи наведене, можна констатувати, що згадані завдання Програми матимуть вагомий позитивний екологічний ефект на довкілля.

- **розвиток велосипедного руху (А.1.4.)**, як альтернатива зростаючій автомобілізації Івано-Франківської міської територіальної громади;

- **розвиток електроавтотранспорту через оновлення рухомого складу КП "Електроавтотранс" і розвиток тролейбусної мережі у місті Івано-Франківську (завдання А.1.5; А.1.7)**. Міський електротранспорт у порівнянні з індивідуальними транспортними засобами має більшу провізну здатність, що особливо важливо в умовах вичерпаності пропускнуої можливості основних транспортних магістралей Івано-Франківська. Враховуючи, що електротранспорт забезпечує економію простору у 8-15 разів у порівнянні з легковими автомобілями, перевезення пасажирів електротранспортом потребує в 3-5 разів менше енергії, ніж індивідуальним на ті ж відстані, а також з огляду на менші витрати на захист навколишнього середовища, спрямовування транспортної політики громади на пріоритет розвитку електротранспорту матиме вагомий позитивний екологічний ефект.

Заходи Програми, спрямовані на вирішення ключових екологічних проблем Івано-Франківської міської територіальної громади, згруповані в окремій стратегічній цілі В. **"Оптимізація екологічного стану довкілля і забезпечення екологічної безпеки населення"**. Стратегічна ціль передбачає вирішення низки завдань, що мають на меті екологізацію системи поводження з відходами, берегоукріплення і благоустрій міських озер, енергозбереження та підвищення енергоефективності, збереження біорізноманіття і розвиток екологічної мережі.

Виражений позитивний вплив на довкілля матиме реалізація заходів Програми, підпорядкована оперативній цілі **В.3. - "Енергозбереження і енергоефективність"**. Завдання у рамках даної цілі спрямовані на зменшення енергоемності різних сфер, мінімізації енерговтрат, зокрема, житлово-комунальної сфери, підвищення освіченості й відповідальності населення у галузі енергоефективності.

Реалізація завдань стратегічної цілі матиме позитивний екологічний ефект, для закріплення якого потрібно передбачити ряд заходів зокрема:

- розроблення і реалізацію концепції поводження з органічними відходами, опалим листям і сухостоєм;
- виявлення, інвентаризацію і розроблення комплексу заходів поводження з інвазивними і карантинними видами;
- вдосконалення системи екологічного і біологічного моніторингу;
- розвиток екологічної мережі Івано-Франківської міської територіальної громади шляхом сприяння оптимізації діяльності дендрологічного парку "Дружба", як єдиного природозаповідного об'єкту загальнодержавного значення на території міської ТГ.

Вагомим чинником антропогенної трансформації урбоєкосистеми Івано-Франківська і прилеглих територій є також масова забудова, яка часто призводить до деградації природних біотичних комплексів, порушення і фрагментації ландшафтів, зміни фізичних характеристик атмосфери (радіаційного фону, електромагнітного поля тощо), зміни мікрокліматичних умов, порушення атмосферної циркуляції, виникнення приземних інверсій і, як наслідок, концентрації політантів у нижніх шарах атмосфери.

Спробою зменшення даного фактору впливу у Програмі є завдання оперативної цілі **В.2. – "Екологічна оптимізація довкілля, збереження біорізноманіття і розвиток екологічної мережі"**, а саме: **"Розроблення комплексної схеми озеленення території Івано-Франківської міської територіальної громади"**, а також завдання **А.2.3. - "Виготовлення плану зонування Івано-Франківської міської територіальної громади"** у рамках оперативної цілі **А.2. - "Містобудівна діяльність"**, завдання **А.3.3. - "Продовження створення нових зелених зон, ландшафтних парків, благоустрій парків і скверів"** у рамках оперативної цілі **А.3. - "Житлово-комунальне господарство і житлова політика"**. Комплексні санітарно ефективні зелені насадження при їх екологічно обгрунтованому розташуванні і видовому складі є вагомим екологічностабілізуючим чинником, здатним нівелювати негативний вплив низки антропогенних чинників впливу на довкілля. Для оптимізації природоохоронного ефекту необхідно розробити і втілити Програму

комплексного озеленення, інвентаризації і картування зелених насаджень міста і прилеглих територій.

Позитивний екологічний ефект на довкілля можуть мати заходи, передбачені оперативною ціллю **А.7. - "Відкритість та доступність, розвиток інформаційного простору"** за умови їх змістового наповнення екологічною складовою. Так, такі завдання, як: **"Поширення ініціативи у сфері відкритих даних"** (А.7.1.), **"Розроблення комплексних підходів до реалізації проєктів"** (А.7.4), **"Впровадження нових електронних сервісів у різних сферах життєдіяльності міської територіальної громади"** (А.7.6), **"Оперативне інформування мешканців про діяльність влади засобами масової інформації"** (А.7.7), **"Організація та проведення брифінгів і прес-турів"** (А.7.8.) мають сприяти зростанню доступності екологічної інформації для населення, підвищенню екологічної освіченості і культури громадян, формуванню у них екологічної відповідальності.

Вплив на довкілля може мати також реалізація завдань Програми у рамках стратегічних цілей **Б.1. - "Розвиток реального сектору економіки"** та **Б.6. - "Промоція та розвиток туристичної галузі"**. Між тим, Програма не передбачає створення нових промислових потужностей зі значними обсягами викидів і скидів у довкілля, вилучення земельних ресурсів чи понаднормове водокористування, а позитивний ефект від планованої підприємницької діяльності чи туристичної галузі у розрахованих нормах рекреаційного навантаження передбачувано матиме більшу користь для громади, ніж потенційну шкоду довкіллю. Оперативну ціль **Б.5. - "Регуляторна політика і розвиток підприємництва"** для підсилення позитивного екологічного ефекту Програми для громади доречно доповнити завданнями, які сприятимуть розвитку екологічного бізнесу і екологічного ребрендингу, виробництву екологічно чистої і локальної продукції, її популяризації на ринку.

Опосередкований позитивний вплив на довкілля матиме реалізація оперативних цілей і завдань в рамках стратегічної цілі **Г - "Всебічний розвиток громади через культуру, спорт, участь в управлінні, виховання місцевого патріотизму"**, зокрема завдання **Г.1.3. "Сприяння формуванню відповідального ставлення до навколишнього середовища"**, **Г.1.20 "Робота щодо виховання дітей у рамках інтерактивних пізнавальних проєктів"** (за умови екологічного змістового наповнення останнього).

4.2. Ймовірні наслідки від реалізації Програми на окремі компоненти довкілля, біоту і здоров'я людей.

Атмосферне повітря. Програма не передбачає створення нових промислових потужностей зі значними обсягами викидів і скидів у довкілля, вилучення земельних ресурсів чи понаднормове водокористування. Тому її реалізація не призведе до значних негативних наслідків для атмосферного повітря. Разом з тим, деякі завдання та заходи Програми ймовірно можуть мати незначний негативний вплив.

Зокрема, Програма передбачає будівництво і ремонт автомобільних доріг (завдання А.1.1; А.1.2). На етапі будівельних робіт вплив на якість повітря переважно є негативним, але короткостроковим. В основному зниження якості повітря під час ремонту існуючої мережі автомобільних доріг зумовлено:

- викидами пилу внаслідок дій із сипучими матеріалами (земляні роботи, навантаження, тощо);
- викидами пилу з поверхонь, на яких рухається обладнання, необхідне для будівництва;
- викидами продуктів спалювання викопного палива з двигунів машин, транспортних засобів, що використовуються для перевезення працівників, транспортування матеріалів та інших двигунів, що працюють на викопному паливі (наприклад, дизельні генератори).

Зазначені впливи не можуть спричинити довгострокове погіршення якості повітря прилеглої території, а довгостроковий ефект від впровадження заходів сприятиме зниженню забруднення атмосферного повітря автотранспортом.

Промоція та розвиток туристичної галузі (оперативна ціль - Б.6.), ймовірно, може призвести до незначного збільшення викидів забруднюючих речовин через використання транспортних засобів під час туристичних подорожей та перевезень.

Разом з тим, реалізація багатьох заходів Програми передбачувано матиме позитивний екологічний ефект, як уже зазначалося вище. Зокрема, поліпшенню якості атмосферного повітря і скороченню обсягів викидів забруднюючих речовин сприятимуть:

- покращення транспортних розв'язок, капітальний ремонт доріг і розвиток вуличної мережі автомобільних доріг (А.1.1. і А.1.2);
- розвиток велосипедного руху й електротранспорту (А.1.4; А.1.5; А.1.7);
- розроблення і реалізація системи комплексного озеленення на території Івано-Франківської міської ТГ (А.2.4; А.3.3.);
- заходи з енергозбереження та енергоефективності (Оперативна ціль В.4).

Клімат. Загальний вплив заходів Програми на клімат має бути позитивним, враховуючи спектр завдань щодо впровадження енергозберігаючих технологій (Оперативна ціль В.4.) і збільшення площі комплексних зелених насаджень (В.2.3; А.3.3.).

Водні ресурси. Вплив на водні ресурси багатьох заходів Програми є нейтральним, а негативний вплив деяких заходів – помірним і прийнятним. Зокрема, на якість водних ресурсів ймовірно може негативно вплинути будівництво і ремонт автомобільних доріг (А.1.1. і А.1.2).

Разом з тим, Програма передбачає реалізацію низки заходів, спрямованих на надання якісних послуг з централізованого водопостачання і водовідведення для населення і юридичних осіб Івано-Франківської міської ТГ, прилеглих сіл і м.Тимениця (А.3.7); заміну застарілого технологічного обладнання (А.3.8); забезпечення зменшення втрат води у водопровідних мережах під час транспортування (А.3.10); будівництво нових, реконструкцію і ремонт існуючих водопровідних і каналізаційних мереж (А.3.11); будівництво нових резервуарів зберігання чистої води (А.3.12.).

Земельні ресурси. Ймовірними негативними наслідками впливу деяких заходів Програми на земельні ресурси може бути вилучення або трансформація земель для розвитку транспортної інфраструктури (А.1.1. і А.1.2).

Відходи. Інтенсифікація діяльності промислових підприємств (А. 1.1) ймовірно може супроводжуватися зростанням кількості промислових відходів. Оскільки Програма не передбачає створення великих підприємств, можна очікувати, що негативний вплив промислових відходів буде помірним.

Деякі заходи Програми (А.3.1 і А.3.2) передбачають проведення робіт із капітального ремонту житлового фонду і прибудинкових територій, основним негативним наслідком яких є утворення будівельного сміття. Проведення капітальних ремонтних робіт дорожньої інфраструктури (А.1.1. і А.1.2) також ймовірно супроводжуватимуться утворенням різноманітних відходів. Збір та утилізація (відповідно до всіх діючих норм і передового досвіду) усіх видів відходів, що утворюються на об'єктах, допоможуть запобігти забрудненню довкілля. Неналежне поводження з відходами може призвести до потенційного впливу на ґрунти і водні ресурси.

Реалізація Оперативної цілі Б.6. - Промоція та розвиток туристичної галузі ймовірно може привезти до збільшення кількості твердих побутових відходів внаслідок туристичної діяльності та проведення в Івано-Франківській міській ТГ фестивалів та інших маркетингових заходів.

Отже, питання негативного впливу відходів на довкілля внаслідок реалізації багатьох заходів Програми може бути одним з найгостріших. Тому дуже важливо,

що Програма містить заходи, спрямовані на забезпечення належного поводження з твердими побутовими відходами (Оперативна ціль В.1.), характеристика яких і позитивний екологічний ефект від яких описані вище.

Біорізноманіття. Програма передбачає виконання низки завдань, які сприятимуть збереженню біорізноманіття. Зокрема, завдання В.2.2 імовірно призведе до покращення стану біорізноманіття озер міста Івано-Франківська; збільшення площі зелених насаджень сприятиме формуванню міських паркових біоценозів низького ступеню гемеробії (В.2.3.; А.3.3.); формування відповідального ставлення до навколишнього природного середовища, передбачене завданням В.1.3., сприятиме збереженню біотичної компоненти Івано-Франківської урбоєкосистеми і прилеглих територій в цілому.

Разом з тим, доречним є доповнення екологічної складової Програми економічного і соціального розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади на 2021-2023 рр. завданнями, необхідними для збереження й оцінки реального стану біорізноманіття. Найбільш нагальними є виявлення, інвентаризація, картування і розроблення комплексу заходів поводження з інвазивними і карантинними видами (зокрема, борщівником Сосновського і амброзією полинолистою); налагодження системи біологічного моніторингу.

Природоохоронні території. Оперативні цілі Програми і відповідні завдання не охоплюють проблеми розвитку природоохоронних територій Івано-Франківської міської ТГ. Доцільно включити до екологічної складової Програми завдання щодо розвитку екологічної мережі Івано-Франківської міської ТГ шляхом сприяння оптимізації діяльності дендрологічного парку "Дружба", як єдиного природозаповідного об'єкту загальнодержавного значення на її території.

Здоров'я та безпека. Реалізація Програми ймовірно має призвести до покращення життя та стану здоров'я населення. Впровадження деяких заходів матиме прямий і тривалий позитивний вплив внаслідок впровадження заходів з охорони здоров'я (А.8.), соціального захисту (А.12), залучення різних груп населення до регулярних занять фізкультурою та спортом (Г.4), створення нових об'єктів рекреаційної інфраструктури та підтримка розвитку рекреаційної діяльності (Б.6.), забезпечення населення якісною питною водою (А.3.7), розвиток житлового будівництва (А.3.).

Ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих негативних впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) негативний вплив на довкілля, є незначною.

Доречним доповненням до цих завдань Програми могло б стати налагодження системи біологічного й аеропалінологічного моніторингу як

заходів попередження та мінімізації екологічно зумовлених захворювань і пилкових алергій.

Узагальнені результати оцінки за цілями і пріоритетами Програми представлені в табл. 4.1.

Таблиця 4.1.

Узагальнені результати оцінки ймовірних наслідків для довкілля і здоров'я населення відповідно до стратегічних й оперативних цілей Програми економічного і соціального розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади

Ціль/напрямок	Атмосферне повітря	Клімат	Вода	Земельні ресурси	Відходи	Біо-різноманіття	Природо-охоронні території	Здоров'я та безпека
Стратегічна ціль А. Створення комфортних умов проживання в Івано-Франківській ОТГ								
А.1. Дорожнє господарство та транспорт	- DI/ LT/ LO/ CU	- DI/ LT/ /RE/ SI	- IN/ LT/ SI	- DI/ LT/ LO/ CU	- DI/ LT/ LO/ CU	DI/ LT/ LO/ CU	0	DI/ LT/ LO/ CU
А.2. Містобудівна діяльність	- DI/ ST/ LO/ CU	- DI/ ST/ LO/ CU	- DI/ ST/ LO/ CU	- DI/ LT/ LO/ CU	- DI/MT RE	- DI/ LT/ LO/ CU	0	(?)
А.3. Житлово-комунальне господарство, житлова політика	+ DI/ LT/ LO/ SI	+ DI/ LT/ LO/ SI	+ DI/ LT/ LO/ SI	+ DI/ LT/ LO/ SI	- DI/ ST/ SI	+ IN/ MT/ LO/ SI	0	+ DI/ LT/ LO/ / SI
А.4. Надання адміністративних послуг	0	0	0	0	0	0	0	+ IN/ ST/ LO/ CU
А.5. Земельні відносини	0	0	0	+ DI/ LT/	0	0	0	0

				LO / SI				
А.6. Управління об'єктами комунальної власності	0	0	0	0	0	0	0	0
А.7. Відкритість та доступність, розвиток інформаційного простору	+	+	+	+	+	+	+	+
	IN/ MT/ LO / SI	IN/ MT/ LO / SI	IN/ MT/ LO / SI	IN/ MT/ LO / SI	IN/ MT/ LO / SI	IN/ MT/ LO / SI	IN/ MT/ LO / SI	IN/ MT/ LO / SI
А.8. Охорона здоров'я	0	0	0	0	0	0	0	++
								DI / LT/ LO / SI
А.9. Освіта	+	+	+	+	+	+	+	+
	IN/ MT/ LO / LT	IN/ MT/ LO / LT	IN/ MT/ LO / LT	IN/ MT/ LO / LT	IN/ MT/ LO / LT	IN/ MT/ LO / LT	IN/ MT/ LO / LT	IN/ MT/ LO / LT
А.10. Ринок праці та зайнятість населення	0	0	0	0	0	0	0	0
А.11. Оплата праці	0	0	0	0	0	0	0	0
А.12. Соціальний захист	0	0	0	0	0	0	0	++
								IN /LT/ LO / SI
Стратегічна ціль Б. Зростання добробуту громади через розвиток бізнесу, залучення інвестицій, створення робочих місць								
Б.1. Розвиток реального сектору економіки	-	-	-	-	-	-	0	-
	DI / LT/ LO / CU	DI / LT/ LO / CU	DI / LT/ LO / CU	DI / LT/ LO / CU	DI / LT/ LO / CU	LT/ LO/ IN /CU		LT/ LO/ IN /CU
Б.2. Інвестиційна політика та зовнішньоекономічна діяльність	+	+	+	+	+	+	0	+
	IN/ MT/ LO / SI	IN/ MT/ LO / SI	IN/ MT/ LO / SI	IN/ MT/ LO / SI	IN/ MT/ LO / SI	IN/ MT/ LO / SI		IN/ MT/ LO / SI

Б.3. Споживчий ринок	0	0	0	0	0	0	0	+	DI / LT / LO / SI
Б.4. Регуляторна політика та розвиток підприємництва	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Б.5. Промоція та розвиток туристичної галузі.	0	0	0	0	-	(?)	+	+	+
Б.6. Розвиток міжнародного співробітництва	0	0	0	0	0	0	0	+	+
Стратегічна ціль В. Оптимізація екологічного стану довкілля і забезпечення екологічної безпеки населення									
В.1. Екологізація системи поводження з відходами	+	+	++	+	++	+	0	+	DI / LT / LO / CU
В.2. Екологічна оптимізація довкілля	++	++	++	++	+	++	0	++	DI / LT / LO / CU
В.3. Збереження біорізноманіття і розвиток екологічної мережі	+	+	+	+	+	+	++	+	DI / LT / LO / CU
В.4. Енергозбереження та енергоефективність	++	++	+	0	+	+	0	+	DI / LT / LO / SI
Стратегічна ціль Г. Всебічний розвиток громади через культуру, спорт, участь в правлінні, виховання місцевого патріотизму									
Г.1. Молодіжна та сімейна політика	0	0	0	0	+	0	0	+	IN / LT / LO / SI

Г.2. Культура	0	0	0	0	(?)	0	0	0
Г.3. Охорона культурної спадщини	0	0	0	0	0	0	0	0
Г.4. Фізична культура і спорт.	0	0	0	0	(?)	0	0	++ DI/ LT/ LO/ SI

Позначення	Пояснення
--	Значний негативний вплив. Значний негативний вплив слід звести до мінімуму із застосуванням заходів щодо пом'якшення наслідків, щоб він став незначним.
-	Помірний негативний вплив. Цей вплив є прийнятним.
0	Немає впливу, або нейтральний. Втручання не має ефекту, який можна було б довести, або такий вплив є незначним.
+	Помірний позитивний вплив.
++	Значний позитивний вплив
(?)	Значення впливу не може бути оцінено з певністю через відсутність даних про компоненти навколишнього середовища, заплановану діяльність або з інших причин.
DI / IN	Прямий / Непрямий
LT/ MT/ ST / O	Довгостроковий (постійний 50-100 років) / Середньостроковий (10-15 років) / Короткостроковий (3-5 років) / Випадковий (тимчасовий, 1 рік)
LO / RE	Місцевий / Регіональний
CU / SI / TR	Кумулятивний / Синергетичний / Транскордонний

Розділ 5.

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Законодавчим підґрунтям для формування суспільних відносин для забезпечення екологічної безпеки є Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища" від 25 червня 1991 р., який розглядає екологічну безпеку життєдіяльності людини як невід'ємну умову сталого економічного і соціального розвитку України і закріплює відповідні заходи правового впливу щодо її забезпечення.

Зазначасмо, що заходи, передбачені Програмою економічного і соціального розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади в цілому забезпечують дотримання принципів екологічної безпеки населення, раціонального використання природних ресурсів і додержання екологічних нормативів. Умовою реалізації запланованих заходів повинні бути вловлювання, утилізація, знешкодження шкідливих речовин і відходів або повна їх ліквідація, виконання інших вимог щодо охорони навколишнього природного середовища і здоров'я людей.

Проектні рішення документу державного планування розроблено згідно Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища" - Статті 3 "Основні принципи охорони навколишнього природного середовища".

Планування заходів здійснено з врахуванням низки законодавчих і нормативних документів:

- Земельний кодекс України;
- Водний кодекс України;
- Закон України "Про основи містобудування";
- Закон України "Про регулювання містобудівної діяльності";
- Закон України "Про архітектурну діяльність";
- Закон України "Про оцінку впливу на довкілля";
- Закон України "Про рослинний світ";
- Закон України "Про тваринний світ";
- Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні";

- Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища";
- Закон України "Про природно-заповідний фонд";
- Закон України "Про екологічну мережу України";
- Закон України "Про охорону культурної спадщини";
- Закон України "Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення";
- Закон України "Про благоустрій населених пунктів".

При проектуванні враховані вимоги: - ДБН Б.1.1-14-2012 "Склад та зміст детального плану території"; - ДБН Б.2.2-12:2019 "Планування і забудова територій"; - ДБН В.2.3-5-2001 "Вулиці та дороги населених пунктів", - ДБН Б.1.1-15:2012 "Склад і зміст генерального плану населеного пункту", - ДБН В.2.5-74:2013 "Водопостачання. Основні положення проектування"; - ДБН В.2.5-75:2013 "Каналізація. Зовнішні мережі та споруди"; - ДСТУ 3013-95 "Гідросфера. Правила контролю за відведенням дощових і снігових стічних вод з території міст і промислових підприємств"; - ДБН В.1.1-7:2016 "Пожежна безпека об'єктів будівництва"; 57 - ДСП 173-96 "Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів".

Законом встановлено, що використання природних ресурсів громадянами, підприємствами, установами та організаціями здійснюється з додержанням обов'язкових екологічних вимог:

- а) раціонального і економного використання природних ресурсів на основі широкого застосування новітніх технологій;
- б) здійснення заходів щодо запобігання псуванню, забрудненню, виснаженню природних ресурсів, негативному впливу на стан навколишнього природного середовища;
- в) здійснення заходів щодо відтворення відновлюваних природних ресурсів;
- г) застосування біологічних, хімічних та інших методів поліпшення якості природних ресурсів, які забезпечують охорону навколишнього природного середовища і безпеку здоров'я населення;
- д) збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, що підлягають особливій охороні;
- е) здійснення господарської та іншої діяльності без порушення екологічних прав інших осіб.

З метою охорони і оздоровлення навколишнього середовища при впровадженні заходів, передбачених Програмою, рекомендовано виконати низку планувальних і технічних заходів:

А. В частині охорони атмосферного повітря:

- встановлення санітарно-захисної зони відповідно до вимог ДСП 173-96 "Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів", затверджених наказом МОЗ від 19.06.96 № 173;
- отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарним джерелами;
- сплата екологічного податку за викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря по фактичним даним;
- здійснення постійного моніторингу за джерелами викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;
- контроль обсягів викидів забруднюючих речовин з усіх джерел, що будуть розташовані в проектних межах.

Контроль на дотриманням гранично-допустимих викидів (ГДВ) в атмосферу повинен проводитися підприємствами; зовнішній контроль - відповідними державними контролюючими органами. Контроль викидів забруднюючих речовин передбачає:

- заходи щодо контролю за викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря щодо забезпечення виконання вимог, передбачених Законом України "Про охорону атмосферного повітря", галузевими нормативними документами;
- впровадження сучасного обладнання та прогресивних планувальних рішень, що дозволить мінімізувати негативний вплив на довкілля.

Б. В частині охорони водних ресурсів:

- дотримання вимог Водного Кодексу України;
- здійснення невідкладних робіт, пов'язаних з ліквідацією наслідків аварій, які можуть спричинити погіршення якості ґрунтових вод та ґрунтів;
- заборона скиду попередньо не очищених вод;
- здійснення контролю за якісними і кількісними показниками скинутих стічних вод у каналізацію.

В. Зобов'язання щодо належного поводження з відходами:

- операції щодо збирання, зберігання, транспортування та утилізації відходів повинні 58 здійснюватися з дотриманням норм екологічної безпеки та Закону України "Про відходи";
- організація спеціально відведених та відповідно обладнаних місць для тимчасового зберігання кожного окремого виду небезпечних відходів згідно з

їх характеристикою небезпеки та відповідно до вимог діючих санітарно-гігієнічних норм і правил з подальшою передачею спеціалізованим підприємствам відповідно укладених угод;

- ведення первинної форми обліку відходів 1-ВТ "Облік відходів та пакувальних матеріалів і тари".

Г. Шумозахисні зобов'язання:

– використання сучасного низько-шумового технологічного обладнання;

– захист від шуму та загазованості житлових територій за рахунок створення зелених насаджень вздовж вулиць та в СЗЗ.

Д. В частині охорони біологічного різноманіття:

- дотримання вимог закону України "Про природно-заповідний фонд України";

- дотримання вимог закону України "Про рослинний світ";

- дотримання вимог закону України "Про тваринний світ";

- дотримання Постанови Кабінету міністрів України "Про концепцію біологічного різноманіття";

- дотримання ключових принципів поводження з карантинними й інвазійними видами.

Суб'єкти господарювання при реалізації заходів, передбачених Програмою, зобов'язані пройти процедуру з оцінки впливу на довкілля відповідно до вимог природоохоронного законодавства України.

6. РЕКОМЕНДАЦІЇ СЕО

Члени робочої групи з розроблення Стратегічної екологічної оцінки Програми економічного і соціального розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади на 2021-2023 роки пропонують у розрізі наявних, охоплених Програмою завдань, внести такі доповнення і корективи:

Оперативні цілі й основні завдання	Рекомендація	Ступінь врахування
Стратегічна ціль А. Створення комфортних умов проживання в Івано-Франківській МТГ		
А.1. Дорожнє господарство та транспорт	Систематичне відстеження якості атмосферного повітря на ключових транспортних розв'язках міста. Максимізація коефіцієнту переробки відходів від зміни покриття доріг.	Частково враховано
А.2. Містобудівна діяльність	Врахування екологічних принципів при розробленні комплексної схеми озеленення міської ТГ.	Враховано
А.3. Житлово-комунальне господарство, житлова політика	Розроблення і реалізація стратегії поводження з будівельним сміттям. Налагодження системи роздільного збору побутового сміття.	Частково враховано
А.7. Відкритість та доступність, розвиток інформаційного простору	Змістове наповнення екологічною складовою завдань, підпорядкованих оперативній цілі: -забезпечення доступності для населення екологічної інформації; -впровадження електронних сервісів у галузі екології; -організація та проведення інформаційних кампаній у сфері екології і раціонального природокористування.	Враховано
А.8. Охорона здоров'я	Налагодження системи біологічного й аеропалінологічного моніторингу як заходів	Частково враховано

	попередження та мінімізації екологічно зумовлених захворювань і пилкових алергій	
А.9. Освіта	Проведення еколого-освітніх і еколого-просвітницьких заходів у закладах дошкільної, загальної середньої і позашкільної освіти	Враховано
Стратегічна ціль Б. Зростання добробуту громади через розвиток бізнесу, залучення інвестицій, створення робочих місць		
Б.1. Розвиток реального сектору економіки	Обмеження діяльності стаціонарних джерел забруднення за несприятливих умов розсіювання забруднювачів або в разі загрози перевищення граничних значень. Оперативне реагування на підвищене забруднення повітря через несприятливі умови для розсіювання забруднюючих речовин. Інформування громадськості про якість повітря і несприятливі метеорологічні умови, що призводять до концентрації забруднення. Встановлення вимог до підприємств, діяльність яких найбільше впливає на якість повітря, розробляти плани скорочення забруднення повітря і стежити за їх виконанням.	Частково враховано
Б.2. Інвестиційна політика та зовнішньоекономічна діяльність	Змістовне екологічне наповнення оперативної цілі: - проведення конкурсів стартапів у сфері екології і раціонального природокористування; - сприяння підготовці проєктних заявок у галузі екології, збереження біорізноманіття й ефективного природокористування.	Враховано
Б.3. Споживчий ринок	Популяризація екологічно чистої локальної продукції.	Враховано

Б.4. Регуляторна політика та розвиток підприємництва	Сприяння розвитку екологічного підприємництва.	Враховано
Б.5. Промоція та розвиток туристичної галузі.	Запровадження роздільного збору відходів на територіях та об'єктах туристичної діяльності, а також під час проведення масових культурних заходів.	Враховано
Стратегічна ціль В. Оптимізація екологічного стану довкілля і забезпечення екологічної безпеки населення		
<i>В. Оптимізація екологічного стану довкілля і забезпечення екологічної безпеки населення</i>	Виділення ключових завдань у галузі екології та екологічної безпеки населення в окремому стратегічну ціль Програми	Враховано
<i>В.1. Екологізація системи поводження з відходами</i>	Розроблення і реалізація концепції поводження з органічними відходами, опалим листям і сухостоєм.	Враховано
<i>В.2. Екологічна оптимізація довкілля, збереження біорізноманіття і розвиток екологічної мережі</i>	Виявлення, інвентаризація і розроблення комплексу заходів поводження з інвазивними і карантинними видами рослин. Вдосконалення системи екологічного і біологічного моніторингу. Розвиток екологічної мережі Івано-Франківської міської територіальної громади шляхом сприяння оптимізації діяльності дендрологічного парку "Дружба", як єдиного природозаповідного об'єкту загальнодержавного значення на території міської ТГ.	Частково враховано
В.3. Енергозбереження та енергоефективність	Розроблення стратегії і реалізація пілотних проєктів переходу різних галузей на альтернативні джерела енергії.	Частково враховано
Стратегічна ціль Г. Всебічний розвиток громади через культуру, спорт, участь в правлінні, виховання місцевого патріотизму		
В.2. Культура	Запровадження роздільного збору відходів під час проведення масових культурних та спортивних заходів. Врахування екологічних	Враховано
В.3. Охорона культурної спадщини		
В.4. Фізична культура і спорт.		

	принципів поводження з будівельним сміттям при розвитку спортивної інфраструктури.	
--	--	--

7. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ

Програма економічного і соціального розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади на 2021-2023 роки розроблена на середньостроковий період і є плановим документом реалізації Стратегії розвитку Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади на період до 2028 року.

Стратегія спрямована на знаходження оптимального балансу між усіма сферами життєдіяльності Івано-Франківської міської територіальної громади. У Стратегії визначено 4 основні стратегічні напрями розвитку громади, одним з яких є комфортне проживання, енергоефективна та дружня до довкілля інфраструктура. Цей стратегічний напрям, зокрема, спрямований на перетворення Івано-Франківської міської територіальної громади на екологічно чисту та зелену.

Програма побудована на засадах збалансованого (сталого) розвитку, а тому не потребує альтернативних варіантів розвитку. Якщо в якості альтернативи розглядати "нульовий сценарій", тобто опис, прогнозування та оцінку ситуації у випадку незатвердження Програми, то реалізація такої альтернативи не дасть змоги збільшити позитивні впливи на довкілля і здоров'я населення, які мають бути наслідком виконання заходів Програми, і не забезпечить поступу у досягненні збалансованого (сталого) розвитку Івано-Франківської міської ТГ.

8. ОРГАНІЗАЦІЯ МОНІТОРИНГУ ФАКТИЧНОГО ВПЛИВУ ПРОГРАМИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА ДОВКІЛЛЯ

СЕО не завершується прийняттям рішення про затвердження Програми. Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації Програми, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Закон України "Про стратегічну екологічну оцінку" встановлює необхідність здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля (ст.17). Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію Програми;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);

- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що Програма виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО.

Моніторинг виконання Програми базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним з основних напрямів економічної й соціальної політики територіальної громади та аналізі досягнення запланованих результатів. Система запропонованих у Програмі показників включає екологічні показники та показники здоров'я населення (див. табл. 7.1.).

Таблиця 7.1.

Екологічні індикатори для моніторингу

№	Індикатор
Забруднення повітря	
1	Викиди найпоширеніших забруднюючих речовин (оксид вуглецю, пил, діоксиди азоту та сірки) в атмосферне повітря
2	Індекс забруднення атмосфери (у тому числі за результатами ліхеноіндикаційного дослідження)
Водні ресурси	
3	Обсяги забору та використання свіжої води
4	Обсяги скидання зворотних вод у водні об'єкти
5	Обсяги скидання очищених і недостатньо очищених зворотних вод у водні об'єкти
6	Якість води у водних об'єктах Івано-Франківської міської ТГ
Енергетика	
7	Споживання енергоресурсів установами комунальної власності . Споживання енергоресурсів населенням на 1 тис. мешканців
Відходи	
8	Обсяги утворення ТПВ на території міста
9	Обсяги утворення промислових відходів на території міста
10	Обсяги утилізованих промислових відходів
11	Обсяги накопичених промислових відходів
Здоров'я населення	
12	Кількість новоутворень у жителів міста
13	Рівень захворюваності населення міської ТГ

Також доречно розширити кількість екологічних індикаторів, додавши такі:

- частка енергії, виробленої з відновлювальних джерел, у загальному кінцевому споживанні енергії, %;
- площа земель органічного виробництва, тис. га, та їх частка у загальній площі сільськогосподарських угідь, %;

- частка площі сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей, пасовищ) у загальній території ТГ, %;
- частка електротранспорту у внутрішньому сполученні, %;
- частка населення, яке має доступ до безпечної питної води і централізованого водопостачання, %;
- частка скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти у загальному обсязі скидів, %;
- частка спалених та утилізованих відходів у загальному обсязі утворених відходів, %;
- площа зелених насаджень, тис. га;
- співвідношення частки перероблених та утилізованих відходів до утворених;
- скорочення/збільшення викидів в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел, т на рік;
- показники якості атмосферного повітря;
- зменшення обсягів використання свіжої води для виробничих потреб;
- кількість реконструйованих мулових водойм;
- довжина розчищених русл річок (водойм);
- підвищення рівня інформування громадян про стан навколишнього середовища;
- скорочення обсягу викидів CO₂;
- питомий обсяг енергоспоживання мережі освітлення;
- потреба в тепловій енергії на опалення будівель бюджетної сфери;
- заміщення природного газу на тепlopостачання за рахунок місцевих відновлювальних (альтернативних) джерел енергії;
- протяжність побудованих та реконструйованих тротуарів та велодоріжок;
- загальна захворюваність населення ТГ;
- частка інвазивних карантаних видів у фітоценозах на території ТГ;
- інвестиції у розвиток екологічної мережі й збереження біорізноманіття, тис.грн.;
- залучені інвестиції у рамках екоорієнтованих міжнародних проектів, що реалізуються на території ТГ;
- доступність інформації про аеропалінологічну обстановку і токсикомутагенні ризики для населення;
- кількість екологічних брендів і виробників екологічно чистої продукції;
- обсяг фінансування заходів з охорони навколишнього природного середовища; кількість осіб, залучених до екологічної освіти;
- економія коштів у результаті впровадження енергоефективних та екологічних заходів.

РЕЗЮМЕ

1. Завдання та заходи Програми розроблені з урахуванням завдань та заходів у відповідних галузях і сферах діяльності, заходів міських цільових програм розвитку, затверджених міською радою. Заходи мають адресне спрямування з визначенням відповідальних виконавців, термінів реалізації, джерел та обсягів фінансування. Цілі та завдання спрямовані на реалізацію основних цілей, визначених Стратегією розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки, Стратегією розвитку Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади на період до 2028 року, а також Програмою соціально-економічного та культурного розвитку області на 2021 рік, зокрема:

- підтримка інвестицій та розвитку бізнесу;
- енергоефективна дружба до довкілля інфраструктура;
- відкрита влада і сучасне управління;
- якісна освіта, медицина, різноформатне культурне і соціальне середовище.

Програму розроблено з урахуванням завдань і положень Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки та Стратегії розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки.

2. Поточний стан довкілля Івано-Франківської міської територіальної громади формують такі чинники:

- промислові підприємства, в основному, розташовані по периметру міста, а соціально-культурні заклади, адміністративні та банківські установи – в його центральній частині;

- активний розвиток будівельної галузі спричинює зростання забудованих площ і зміну мікроклімату;

- погодні умови впливають на забруднення атмосферного повітря, особливо пилом і оксидом вуглецю. За відсутності опадів та при високих температурах концентрація цих речовин в атмосферному повітрі значно зростає.

- розвинута транспортна мережа має радіальну систему дорожнього сполучення. Викиди автотранспорту становлять 96% від загального валового викиду забруднюючих речовин. Пропускна спроможність вуличної мережі не відповідає інтенсивності транспортних потоків та не витримує навантаження з боку транзитних потоків.

- викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря в місті у 2005-2019 роках знизилися на 34%, порівняно з 2005 роком, і на 6,6%, порівняно з 2014.

- найпоширеніші забруднюючі речовини – це оксид та діоксид вуглецю (144,2 та 105,6 тонн відповідно) та сполуки азоту (105,3 тонн). Обсяг викидів пилу у 2019 році знизився вдвічі, порівняно з 2016-2017 роками, а обсяг викидів оксиду вуглецю у 2019 підвищився майже у два рази, порівняно з 2017 роком.

Середньорічний вміст пилу та діоксиду азоту перевищує значення середньодобових ГДК. Перевищень ГДК інших забруднюючих речовин у місті не зафіксовано.

- За екологічною класифікацією води в річках Бистриця Солотвинська та Бистриця Надвірнянська є II класу якості, 2 категорії і за їх станом є "добрі", за ступенем чистоти – "чисті". Забір води з річок Бистриця Надвірнянська і Бистриця Солотвинська призводить до зменшення їх водності і недотримання об'ємів санітарних попусків води нижче водозаборів під час літньої та зимової меженей. Значними є втрати води при транспортуванні.

- Каналізаційні колектори перебувають в аварійному стані і потребують заміни. На території Івано-Франківської міської ради є неканалізовані вулиці і населені пункти.

- Впродовж 2019 року на території м. Івано-Франківська утворилося 103,9 тис. тонн відходів (на 4,9% менше, ніж у попередньому році і на 40% менше, ніж у 2014 році) у т.ч. у домогосподарствах – 61,3 тис. тонн (59% від сумарного обсягу утворених відходів), від економічної діяльності підприємств та організацій – 42,6 тис. т (41%). Із загального обсягу утворених відходів 69,4 тис. тонн складала відходи IV класу небезпеки та 34,5 тонн складала відходи I-III класу небезпеки.

- Загальна площа зелених насаджень на території м. Івано-Франківська – 1140 га. Загальна площа існуючих об'єктів благоустрою зеленого господарства міста (крім парків) становить 161,1 га, з них 29,8 га – зелені насадження вздовж доріг, 131,3 га – зелені насадження на прибудинкових територіях. Площа меж ділянок існуючих об'єктів благоустрою зеленого господарства, винесених в натурі, складає 155,1 га.

3. Основними екологічними проблемами Івано-Франківської міської територіальної громади є:

- забруднення атмосферного повітря викидами автотранспорту;
- забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств і підприємств житлово-комунального господарства;
- низький рівень використання альтернативних джерел енергії;
- незадовільний стан полігону ТПВ;
- низький рівень утилізації відходів I-IV класів небезпеки;
- низька свідомість населення щодо поводження з органічними відходами, зокрема спалювання трави, листя, сухостою у домогосподарствах;
- відсутність підприємств з переробки ТПВ;
- неконтрольоване поширення інвазійних видів, зокрема борщівника Сосновського та амброзії полинолистої;
- фізична зношеність і аварійність водопровідних мереж;
- низький рівень впровадження енергоефективних технологій;
- незадовільний технічний і санітарний стан міських озер;

- висока енергоємність та ресурсоємність виробництва;
- низький рівень екологічної культури у представників бізнесу та населення;
- незадовільний стан каналізаційних мереж і насосних станцій
- відсутність системного екологічного моніторингу та інформування населення про основні показники стану довкілля
- слабкі важелі впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження в МТГ.

4. Основні зобов'язання у сфері охорони довкілля Івано-Франківської міської ТГ визначаються законами України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року", "Про охорону навколишнього природного середовища", "Про охорону атмосферного повітря", "Про стратегічну екологічну оцінку", "Про оцінку впливу на довкілля", "Про відходи", "Про інвестиційну діяльність", Водним кодексом України, Указом Президента України "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року".

5. Реалізація деяких заходів Програми *ймовірно* може призвести до:

- збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря внаслідок збільшення обсягів виробництва промислової продукції та розвитку транспортної інфраструктури;
- зростання викидів парникових газів внаслідок збільшення обсягів виробництва промислової продукції;
- погіршення якості водних ресурсів на ділянках автодорожніх будівельно-ремонтних робіт;
- вилучення або трансформації земель для розвитку транспортної інфраструктури;
- утворення будівельних відходів, зростання обсягів промислових і твердих побутових відходів;

Наслідки реалізації цих заходів мають бути помірними, а тому прийнятними.

Ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих негативних впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

6. Загалом, реалізація Програми за умови врахування рекомендацій СЕО, має *позитивно* вплинути на якість атмосферного повітря та клімат, якість водних ресурсів, земельні ресурси, поводження з відходами, біорізноманіття та природоохоронні території.

Реалізація Програми має призвести до покращення стану здоров'я населення та підвищення рівня безпеки населення.

7. Для запобігання, зменшення та пом'якшення ймовірних негативних наслідків виконання Програми запропоновано низку заходів. Ці заходи ґрунтуються на впливах, оцінених у звіті, та міжнародному досвіді діяльності в подібних умовах. Однак, такі заходи – це загальні рекомендації щодо усунення негативних наслідків, тоді як детальні заходи повинні розглядатися в кожному конкретному випадку під час реалізації Програми.

8. Цілі та завдання Програми спрямовані на реалізацію цілей та завдань, визначених Стратегією розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки та Стратегією розвитку Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади на період до 2028 року, та орієнтовані на реалізацію інноваційного сценарію. Програма побудована на засадах збалансованого (сталого) розвитку, а тому не потребує альтернативних варіантів розвитку. Якщо в якості альтернативи розглядати "нульовий сценарій", тобто опис, прогнозування та оцінку ситуації у випадку незатвердження Програми, то реалізація такої альтернативи не дасть змоги збільшити позитивні впливи на довкілля і здоров'я населення, які мають бути наслідком виконання заходів Програми, і не забезпечить поступу у досягненні збалансованого (сталого) розвитку Івано-Франківської міської ТГ.

9. Система запропонованих у Програмі показників включає екологічні показники та показники здоров'я населення. З метою врахування індикаторів, зазначених у національній доповіді "Цілі сталого розвитку: Україна", кількість екологічних індикаторів доцільно розширити.

Список учасників робочої групи з розроблення Стратегічної екологічної оцінки Програми економічного і соціального розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади на 2021-2023 рр.

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Науковий ступінь, вчене звання, займана посада.
1	Миленька Мирослава Миронівна	Кандидат біологічних наук, доцент, завідувачка кафедри біології та екології ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
2	Мельниченко Галина Михайлівна	Кандидат біологічних наук, викладач кафедри біології та екології ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
3	Різничук Надія Іванівна	Кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри біології та екології ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
4	Клід Віктор Васильович	Кандидат біологічних наук, завідувач кафедри лісового й аграрного менеджменту ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"

Ректор
ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"

І.Є.Цепенда